poſſeſſio.in antiquis, quam ſequitur Gambarus de officio legat. il.6.q.18.& 36. niſi cōcurrentib. adminiculis Verallus l.1.dec.321. in manu ſtrip. Rota in d.Lucana, & ſic fuit denegatum mandatum de manu tenendo.

454 Sed quia iſta deciſio Paten. † quatenus ait in poſſeſſorio debere conſtare ante omnia de exiſtentia literarum reſeruationis penſionis ex dec.4. Achil. de reſcrip. Mando. reg.3. quæſt.7. num.3. Marches, de commiſſ. appellationis, num. 37. aduerſatur deciſioni Anconitanæ, de qua ſupra n. 446. Obiter aduerte ſic
455 concordandas † eſſe, vt debeat conſtare de reſeruatione penſionis ſaltim per ſupplicationem, licet non ſit neceſſarium oſtendere literas expeditas, Buc. de ſtylo Curiæ Auditoris Cameræ, cap. 24. verſ. & quoniam, Saluſt. Tiber. d.l.3.c.3.num.1.5.& 6. & cap. ad fin. & vide aliam deciſionem in iſta cauſa Paten. de qua infra n. 551.

456 At in petitorio, quando agitur † de nullitate penſionis debet fieri prædicta verificatio per penſionarium etiamſi ſit in poſſeſſione exigendi, ad dec. Cæſar. de Graſſis, 101.n.11.& 103.n.8. & fuit reſolutum in d. Firmana penſionis, & in vna Reatina penſionis, vndecimo Martij 1588. coram Domino Pamphilio, vbi fuit reſolutum, reſeruationem penſionis non ſuffragari ante reſeruationis iuſtificationem, & in Salamantina penſionis 26. Martij 1593. ſupra adductam n.424.& in vna Ceſſenatem. penſionis 24. Ian. 1594. coram D. Gypſio in qua fuit reſolutum, Gratiam penſionis iuſtificari debere, quādo non agitur cōtra eum qui penſioni conſenſit, ſed ſucceſſorē cui ſufficit obijcere penſionem eſſe nullam abſq; eo, quod teneatur aliquid probare: habet enim intentionem de iure communi fundatam, vt Eccleſiaſt. Beneficia ſine diminutione conferantur, & ſic Miles profeſſus Hieroſolymitanus, & ſic incapax penſionis & Beneficij, c. Beneficium de regularib. in 6. Guidobo. dec. 138. debet oſtendere ad penſionem, de qua agitur retinendam ſecum fuiſſe diſpenſatū, nec quaſi poſſeſſio exigendi dictam penſionem ab onere probandi ipſum releuat, Gigas de penſio. q. 47. Puteus dec.247. l.1. Moheda.158. quia poſſeſſio tantum operatur, vt donec lis per tres conformes fuerit deciſa, non retardetur ſolutio, vt fuit pluries reſolutum, & Gigas, Mohedanus, & alij loquuntur, quando agitur ſuper ſolo poſſeſſorio, non vero quando de nullitate in petitorio, nec diſpenſatio ad retinendam aliam penſionem ſuper alio beneficio, dummodo non excederet ſummam ducentorum ducatorum, ſufficit quo ad iſtam, etiamſi ſimul iuncta nō excedant d. ſummam ducentorum ducatorum, nec poteſt dici Papam diſpenſaſſe ad iſtam penſionem per illa verba in ea poſita, nos enim tecum, vt penſionem prędictam cum Prioratib. & Beneficiis d. Hoſpitalis retinere valeas, diſpenſamus, quia hæc diſpenſatio conceſſa eſt, vt poſſit retinere etiam Prioratus, & præceptorias d. ordinis, præſupponendo, quod ad penſiones eſſet prius diſpenſatus, vt ipſe narrauerat, & qui ſupponit, non diſponit, Rota de procuratorib. 23. in antiquis, Alexander conſ.126.n.5.l.5.&c.

457 Et in vna Brixien. penſionis † 38. Nou. 1594. coram D. Millino. fuit reſolutum, quod, quando datur de nullitate penſionis penſionarius tenetur iuſtificare ſuam gratiam, &c.

458 Quod maxime procedit, † vbi penſio fuit reſeruata ſub conditione, verbi gratia, dummodo remaneant centum pro Rectore, ſeu mille pro Epiſcopo, vel dummodo tantam partem non excedat, vt in Paduana penſionis 17. Decemb. 1579. & 28. Iunij 1581. coram D. Rubeis. vt in dec. ſequentibus.

Paduana penſionis 17. Decembris. 1579.

FVit reſolutum, quod in primis, & ante omnia debet 459
conſtare de ſolutione ſtante clauſula, ſine retardatione, quod ſi de ſolutione conſtet, tunc non eſt dubium quod literæ ſint iuſtificandæ, non obſtante quaſi poſſeſſione, quia ſumus in petitorio in quo quaſi poſſeſſio non ſufficit, ſed animaduertendum eſt, an literæ contineant modum, vel conditionem, quia ſi conditionem. ſunt iuſtificandæ; circa modum eſt difficultas. In eadem 28. Iun 1581.

Fuit dubitatum in cauſa Paduana penſionis ſtantibus 460
reſolutionibus in cauſa factis & oppoſitionib. D. Gelaſij contra literas penſionis, & reſeruationis fructuum, ad fauorem R. D. Aloiſij expeditas, an literæ continerent modum, vel conditionem, ita quod illarum iuſtificatio ad eūdem Aloiſium pertineat? & 28. Iunij 1581. fuit concluſum ſine difficultate onus iuſtificandi literas huiuſmodi reſeruationis pertinere ad Reuerend. D. Aloiſum Iuſtinianum, prout etiam alias fuerat reſolutum; ſiue enim literæ prædictæ contineant modum, ſiue conditionem, vtroque caſu ſunt iuſtificandæ, vt ſunt iure notiſſima, cum D. Aloiſius fundet intentionem ſuam in dictis literis, vt per Ioannem Andream in c. 1. de litis conteſtatione leg. 6. Felin. in c. conſtitutus in principio, de reſcri. cum vulga. nec obſtat, quod dictio, dummodo, regulariter importet modum, non conditionem vt congerit Tiraquel. de retractu. §. 8. gloſſa 8. nam in caſu iſto multa concurrunt ex quibus aliud dicendum eſt, quoniam in primis prædicta dictio eſt adiecta in ipſa reſeruatione pēſionis, ac fructuum & per conſequens eſt adiecta rei imperfectæ, & ita importat conditionem, vt habetur per Tiraquel. in loco ſuperius allegato, eſt etiam modus non diſpoſitioni, ſed executioni eius adiacens determinatio, vt per Baldum in l. penultima, n.25. C. de condit. inſer. Secundo, quia ſumus in reſcripto gratioſo, Puteus conſi.36. de priuil. quicquid tamen ſit de efficacia huiuſmodi dictionis, dummodo an importet conditionem, vel modum, dixerunt Domini, quod ad effectum, de quo agitur, iuſtificandi ſcilicet gratiam nullam eſſe difficultatem, quod narratiua eſt probanda Creſ. & Mohedan. in dec. allegatis, præſertim ſtante quod in literis dicitur, vt aſſeris, Calder. conſ. 8. de reſcrip. Fel. in cap. ad aures, col. 6. verſ.7. concl. 10. poſt principium, eodem tit. neque vrget, quod illa ſit adiecta manu Datarij, ita quod non videatur narratiua partis, & per conſequens non ſit iuſtificanda, quia fuit reſponſum conſtare ex literis, de quarum iuſtificatione agitur eſſe narratiuam impetrantis; præterea ſtante etiam conſenſu partium ſuper d. diſpoſitione omnia in cauſa oppoſita ſunt verificanda, tanquam pars gratiæ per ea quæ ſupra deducta fuerunt cum multis aliis per Gabrielem allegatis.

Et in vna Vercellen. penſionis 26. Iun. 1592. † coram D. Mantica, fuit reſolutum, Penſione reſeruata 461
ſuper Epiſcopatu, dummodo mille remaneant pro Epiſcopo, penſionarium exiſtentem in quaſi poſſeſſione exigendi non teneri in poſſ. probare remanere, licet ſecus, ſi Epiſc. agat petitorio. nam an exigendum exiſtens in poſſeſſione non tenetur probare narratiuam, vt fuit reſolutū in dicta Firm. in petitorio vero eo ipſo, quod Epiſcopus negat debere penſionē, ſeu ait eſſe nullā, penſiona. debet probare narratā ſua gratia, &c. etiamſi ſit in poſ. exigendi, &c.

Et in vna Vicen. pēſionis 13. Mar. 1595. coram † D. Seraphino fuit reſolutum, Onus iuſtificandi penſionem ſpectare ad penſionarium agentem contra ſucceſſorem in Beneficio, qui non conſenſit, tum etiam quia penſio eſt conditionalis propter clauſulam. dummodo remaneant centū pro Rectore, prout fuit ſæpius reſolutū in Paduana, & Vercellē, & vltimo in Salamātina corā Gypſio,

Gypſio, & hoc caſu nō ſufficere ſemiplenam probationē. ſed requiri plenā, Moheda, dec 148. & in vna Cluſina pēſionis de anno 1573. & in alia Oppiden. 3. Iunij 1585. &c.

463 Et in vna Mileuitana penſionis 27. † Iunij, & 28. Nou. 1597. coram D. Lita fuit reſolutū, pēſionariū, vbi agitur in petitorio, teneri iuſtificare conditionem. ſub qua fuit penſio reſeruata, dummodo illa, & aliæ forſan aſſignatæ medietatē fructuū non excedat, & ita probare cōcludenter valorē Beneficij deductis onerib. de tēpore reſeruationis, oſtendendo illud penſionib. non eſſe grauatū vltra medietatē, vt fuit reſolutū in d. Paduana, & Vercellen. & in cauſa Brixiæ penſionis. 28. Nou. 1594. coram D. Millino, neq; obſtare, quod dans de nullitate reſeruationis penſionis nullitatem probare tenetur, quia nō procedit, vbi reſeruatio eſt conditionalis, & agitur in petitorio, in quo titulari ſufficit dicere penſionē nullā abſq; eo, quod aliquid probet, nam in eo fundatam habet ſuā intentionē, quod Beneficia Eccleſiaſtica ſine diminutione conferri debent, vt in dictis cauſis, & in aliis pluribus fuit dictum, neque ex curſu temporis. 30. annorum iuſtificatam præſumi gratiam huius reſeruationis, quia à tēpore expeditionis liter. de ann. 1578. non adſunt 30. anni, nec aliquod fundamentum reſpectu huius iuſtificationis fieri poſſe ſuper teſtib. tū quia non percutiūt tēpus appoſitionis d. clauſulæ, & nihil dicunt de deductione onerum. quæ tamen ſunt deducenda, vt fuit dictum in illa Monopolitana penſionis 17. Ma. 1596. coram Orano.

Et tunc, cum penſio eſt reſeruata ſub conditione
464 † pēſionarius tenetur eam iuſtificare, etiamſi agatur cōtra eū, qui pēſioni cōſenſit, nō ſolū in petitorio, in quo id procedit, etiāſi ſit in poſſeſſione exigendi iuxta d. ſed etiāſi agat executiue ſi non eſt in quaſi poſſ. exigendi Caſſ. dec.10. de reſcrip. Gigas q.85.n.10.& q. vlt.n.15. quia ille conſenſus intelligitur præſtitus ſub eadēmet conditione, & recipit eādēmet conditionē, ſub qua pēſio eſt reſeruata, vt reſolutū in d. Salā. pēſionis de anno 1593. ſup. adducta. n.424.& in vna Lunē. Sarçanen. penſionis † 15. Feb. 1593. coram D. Se-
465 rap. in qua fuit reſolutū, Stāte commiſſ. cū clauſula ſine retardatione, arbitrio Rotæ poſſe procedi retardata ſolutione, quia, quamuis vel propter quaſi poſſ. exigendi, vel propter reuerentiā literarū Apoſtolicarū, quādo ſunt expeditæ, ſoleat apponi clauſula ſine retardatione, & cōtra cōſentientē penſioni procedatur ad executionē, etiā ſine vlla iuſtificatione liter. Moh. dec.331. Guidob.141. maxime ſtāte oblig. Cameralis, hoc tamē procedit quādo gratia eſt pura, ſecus, ſi ſit cōditionalis, quia tūc conſenſus recipit eandem conditionē, & ideo qui agit ad penſionem debet iuſtificare cōditionē illam, dummodo remaneant centum pro Rectore, nam dictio dummodo importat conditionem, cum ſit adiecta diſpoſitioni, non autē executioni, vt in Paduana penſionis, nec iſta qualitas eſt iuſtificata ex confeſſione Rectoris, qui in eadem ſupplicatione exprimit valorē ad 180. quia eſt facta expreſſio per modū negatiuū, & per nō expreſſū, & ſic non cōcludit, quod eam ſūmam aſcēdat, vt pluries fuit reſolutū, nec obſtant aliquæ ſolutiones, forſan factæ, quia omnia geſta fuerunt metu cenſurarum, & contradicente Rectore, & ideo non conſtituunt in quaſi poſſ. exigendi, quæ ſit conſiderabilis ad hunc effectum, & ideo eſſe locum arbitrio, quod debet eſſe iuri conſonum, &c.

466 Idem fuit reſolutū in vna Aretina penſionis 26. Iū. 1600. coram D. Millino, † vt in dec ſeq. D. cenſuerūt eſſe ſuperſedendum in vlteriori executione, donec Dionyſius iuſtificet, quod Bar. remaneant centū ducati liberi; Fundamentū reſolutionis fuit, quia, licet contra conſentientē penſioni procedatur executiue, & ſine iuſtificatione liter. Moh. d.133. Guidob. d.145. præſertim ſtāte obligatione Camerali, tamē hoc procedit quando gratia eſt pura; ſecus vero ſi cōtineat conditionem & modū, & non liberat ab onere iuſtificandi, & ideo ſtante d. clauſula dūmodo remaneāt cētū ducati liberi pro Rectore agēs ad penſionem debet iuſtificare, quod remaneant Rectori centum ducati liberi, vt fuit reſolutum in cauſa Lunen. Sarçanen. penſionis, 15. Feb. 1593. coram D. Serap. & poſtea 26. Mart. eiuſdem anni in cauſa Salam. penſionis, coram D. Gypſio, & fuerit prius reſolutum in Clarina penſionis, 9. Nou. 1573. coram Cardinali Lancello. & conſequēter, cum ipſa clauſula non ſit iuſtificata, non debet procedi ad executionem; non obſtat, quod cum in eadem ſupplicatione vter que ſit orator, expreſſio valoris in eo contenta inducit etiam confeſſionem Bar. & releuat Dionyſ. ab onere iuſtificandi, quia expreſſio eſt facta per modum negatiuum, videlicet, quod iſta Parrochialis non excedit ducatos 250. & ideo nō cōcludit, quod Rectori remaneant centū ducati, & fuit reſolutum in d. cauſa Lunen. Sarç. præſertim cum valor debeat probari deductis oneribus vt fuit reſolutum in cauſa Oppiden. penſionis 3. Iunij 1585. coram R.P.D. Pamphilio.

Vnde etiam promiſſio, † vel clauſula de non pe- 467
tendo annullari penſionem, &c. debet intelligi ſtante d. conditione iuxta d. Rotæ in cauſa Rom. acceſſus 16. Iun. 1569. coram D. Cota, vbi fuit reſolutum promiſſionem de non petendo penſionē annullari debere, intelligi de facto, non de iure per glo. verbo cōtradictores, in c. pro illorum de præb. & ſi Papa non dat penſionem, niſi cum illa clauſula, dummodo medietatē fructuū nō excedit, ideo omnes alias clauſulas, & permiſſiones intelligi ſtante d. qualitate, &c. Et in Placentina penſionis 21. Iun. 1593. de qua infra 6.p.c.3.n.91.

Accedit, quod tradit Flam. pariſ. de reſignatione Beneficiorum, lib.6.q.3.n.8 & 9. 468

Neque obſtat dec. Placentina Decanatus † 10. Nou. 1595. coram D. Penna infra adducta 4.p.c.3.nu. 52. quia ibi non agitur de reſer. penſionis conditionali, & verba decreti erant ampliſſima, & cum clauſ. quod non poſſet dari de obreptione, & ſubreptione, 469
& clauſula ſublata, &c. Rurſus † trāslatarius tenetur iuſtificare reſer. penſionis non ſolum in petit. ſed etiamſi agat ad ſolutionem, nec poſſeſſio transferentis ei prodeſt, quia non transfertur in translatariū, quia eſt quid facti, & in translatione penſion. conſtituitur noua penſio antiqua extincta, vt ſupradictum fuit, n. 255. Veſtrius in prac. l.3. c. vlt. n.2. & ita fuit reſolutum 470
in † vna Brix. penſion. 23. Maij 1594. coram D. Millino. in qua dixerunt D. quaſi poſſeſſionem exigendi pēſionem non transferri in translatarium, etiamſi ius & proprietas trāſferatur, quia eſt quid facti, & in translatione penſionis antiqua extinguitur & noua conſtituitur video non eſſe dandum de manutenendo mandatum translatario, Cephal. conſ.479. & ad dec. in cauſa Bonon. penſionis 17. Maij. 1593. coram eodem D. Millino in qua fuerat reſolutum penſionis executionem concedi ceſſionario illius, qui erat in quaſi poſſeſſione exigendi, Rom. conſ.38. Par. conſ.107.n.90. lib.3. & etiam translatario, quia quando transferens eſt in quaſi poſſ. exigendi, datur translatarius clauſula ſine retardatione ſolutionis, etiam quod ipſi non exegerint, Anton. Aug. in Epit. tit. de translatione penſionis, verſ. clauſula ſine retardatione, &c. fuit reſponſum, quod ibi ex eo potiſſimum fuit ita deciſum, quod translatarius non tenebatur iuſtificare literas transferentis, quia præſumebantur iuſtificatæ ex obſeruantia, elapſo longiſſimi temporis, &c.

Idem fuit reſolutum in cauſa Callaguritana † pen- 471
ſionis, 2. Martij 1598. coram D. Corduba, & in vna Lauden. translationis penſionis, 29. Martij

1599.coram D.Penna,in qua fuit dictum : Quod ſi
tranſlatarius non iuſtificat ſuam gratiam , non procedi-
tur ad executionem literarum Apoſtolicarum , & quod
non erat locus arbitrio, vt procederetur ſine retardatio-
ne,quia tranſlatarius non erat in quaſi poſſeſſ.exigendi,
& cum ageretur contra ſucceſſorem,gratia transferen-
tis iuſtificari debebat vt in d.Brixien. & vt cenſeretur
iuſtificata poſſeſſ.anteceſſoris deberet eſſe longiſſima,nē-
pe 30.annorum,&c.

472 Idem in cauſa Neritonen.penſionis , 5. Nouem-
bris.† 1601.coram D. Lita , in qua fuit concluſum,
pro reuocatione ſententiæ Auditoris Cameræ,quia con-
demnauit ad ſolutionem pen.tulitque ſententiam decla-
ratoriam ob non ſolutam penſionem tranſlatariis Car-
dinalis Madruci quod facere non potuit ante re-
ſeruationis iuſtificationem , nam fuit reſeruata
dummodo remaneant mille pro Epiſcopo , Caſſado-
rus deciſione decima numero octauo de reſcri-
ptione & in d. Milleuitana penſionis 28. Nouembris
1597.Nec ad effectum mandati, de manutenendo in e-
xactione penſionis iuuare poteſt tranſlatarios poſſeſſio,in
qua erat Cardinalis,quia illa ad tranſlatarios non trā-
ſiuit in d. Brixien. penſionis,nec reſpectu iuſtificationis
d.clauſula iuuat d.poſſeſſio Cardinalis,cum requiratur
pacifica poſſeſſio transferentis per triginta annos , vt in
d.Brixien.& Lauden.nec obſtare , quod d. penſio fuerit
reſeruata Cardinali Motu proprio vt de tempore , quo
Epiſcopatus vacabat , & ſic videamur verſari in caſu
reductionis penſionis , & non nullitatis dato.quod non
ſupereſſent tot fructus,qui ſufficerent pro integra ſatisfa-
ctione d.penſionis deductis Mille pro Epiſcopo,& one-
ribus,quia quicquid ſit,ſemper verum erit dicere dictā
ſententiam declaratoriam,non poſſe ſuſtineri, cum dato,
quod penſio ſit reducibilis,& nonnulla,non debuerit cō-
tra Epiſcopum ferri declaratoria,ob non ſolutionem in-
tegræ penſionis vel partis illius,antequam in actis liqui-
datum eſſet,pro qua ſumma illa ſuſtineretur , & eſſet,
debita , vt tenuit Rota in Cordube.redecimarum 27.
Iunii 1595. coram D.Pamphilio,& in Valentina deci-
marum.20.Nou.1598.coram D Lancelloto,&c.

473 Et probatio d.conditionis,quod remaneant cen-
tum pro Rectore,ſeu mille pro Epiſcopo,vel quod
tantam partem,non excedat , &c. debet eſſe conclu-
dens,& plena,vt fuit reſolutum in Cluſina penſionis
coram Domino Lancelloto,de anno 1573.quæ habe-
tur prima parte diuerſorum deciſione 380. Flam.Pariſ.
d.libro ſexto quæſtione ſecunda,numero 25.& Zech.de
Beneficiis penſionibus capite vndecimo numero ſexto
& in vna Oppiden.penſionis,3.Iun.1585.coram Do-
mino Pāphilio vt in ſequenti deciſione. Dixerunt Do-
474 mini clauſulam dummodo ſingulis† Rectoribus centum
ducati ſimiles liberi annuatim remaneant , appoſitam
in reſeruatione penſionis,de qua agitur,non fuiſſe veri-
ficatam,quia non affertur aliqua probatio,quæ ſufficiat,
cum hoc caſu requiratur plena,& concludens,Moheda
deciſione,148.& in propriis terminis huius clauſulæ fuit
reſolutum in vna Cluſina penſionis coram Illuſtriſſimo
Lancelloto 9. Nouembris. 1573. & paſſim ſeruat Rota,
etenim inſtrumenta locationum non probant valorem,
Caſſadorus deciſione vigeſima numero ſecundo ſu-
per regulis,& ſi ſint geminata, Sarnē.in reg.de valore
qu. vltima in fine maxime quia eſt probandus deductis
oneribus Felin.in capit.aures ſub.numero 13. de reſ-
crip.Sarnen. d. quæſtione vltima.in huiuſmodi autem
inſtrumenti locationem non habetur ratio onerum,Fer-
retus conſ.543.numer.16.libro ſecundo accedit etiā,
quod non percutiunt tempus reſeruationis penſionis,
prout requiritur,Oldradus conſ.83.Caſſadorus deciſi-
one 19.in fine ſuper Regis,Fel. in c.eam te col. fi. &
& in d.c.ad aures.col.penul de reſcrip.

Idem fuit reſolutum in Vicen.penſionis,† de qua 475
ſupra n.462.& in Mileuit.de ſup.n. 463.& in vna I-
ter.penſ.23.Ian.1602.coram D. meo Corduba. Et
non ſolum vbi † agitur de probatione conditionis, 476
requiritur plena,& concludens probatio , ſed etiam
vbi agitur de probando valore affirmatiue expreſſo
in gratia penſionis,quæ fundatur ſuper narratiua e-
ius,vt fuit reſolutum in vna Aſculana pēſionis, 23.Iu-
nij 1593.coram Domino Orano infra adducta,n.527.
& in vna Rauenn.penſionis , 20.Iun. 1597. coram,† 477
D.Lita,in qua fuit deciſum,litteras reſeruationis pen-
ſionis Ioan.Bap.non eſſe iuſtificatas,reſpectu valoris Be-
nefi.narrati aſcendere ad ſummam ducatorum 170.au-
ri de Camera,quæ narratiua ſuper qua fundatur reſer-
uatio penſionis,& ſic ipſa gratia iuſtificari debet plene,
& non ſemiplene,prout alias ſufficeret,vbi narratiua nō
eſſet fundamentū gratiæ,Rota diuerſ.deciſ.268 p.1.&
debet probari de tempore reſeruationis, Caputaqu. de-
ciſ.330.p.3.& fuit dictum in Conchen. Archipreſby. 11.
Decem.1592.coram D.Penna,nec probatur per confeſ-
ſionem aduerſarij qui narrauit per non exceſſum, qui
poteſt verificari,etiamſi non aſcenderet ad ſummam de-
cem ducatorum,nec obligationes pro fructib.& arrenda-
menta illum probant, maxime,cum ſit probandus dedu-
ctis onerib.&c. Quod autē dictum eſt penſionariū in
petitorio debere verificare conditionem & narrata
† in reſeruatione , etiamſi ſit in quaſi poſſeſſione e- 478
xigendi,intelligendum eſt,niſi per longiſſimum tē-
poris,puta triginta annorum fuerit in tali poſſeſſio-
ne,nam gratia , & eius narratiua præſumitur iuſti-
cata,ex obſeruantia,& lapſu longiſſimi temporis, vt
fuit reſolutum in vna Lucana Decan.21.Maij,1578.
coram ſanctiſ. Clemente VIII.quæ habetur 1.p.di-
uerſ.deciſ.534.& in Porta regren.Parrochialis,ſeu v- 479
nionis 15 Ian.1590.coram D.Orano,in qua 16. De-
cem.1594.coram D.Iuſto,fuit dictum. Quod obſer-
uantia triginta annorum præſumitur iuſta,Corneus cōſ.
285.in fine.l.3 Aym.conſ.150.n.5.& præſumuntur om-
nia interueniſſe,& habita ex antecedenti tit.ſeu cauſa,
Pariſ.conſ.85.n.13.li.4 Socinus conſ.15.lib.4 Alciat.
de præſumpt.reg. 2.præſumptione 23.l.2.C. de ac- 480
quiren. poſſeſſ.&c.

Idem fuit reſolutum in vna Romana domus †17.
Maij 1592.coram D Millino, & in Bononien.pēſio-
nis coram eodem,17.Maij 1593.in qua etiam fuit di-
ctum,ſolutionem penſionis præſumi continuatam à tem-
pore reſeruationis,ſtante exactione de præſenti,præſumi-
tur.n. quod ſemper exegerit , Alciat. de præſumptio.
reg.2.præſumptio.21.n 15.quem ſequitur Menoch.de
præſumptio.li.2.præſumpt.65.nu.4.& in d.Brixien.
penſionis,de qua ſup.n.47.& in d. Mileuit. de qua
ſup.n.463 & in Laud.de qua ſ nu.471.& Neritonen.
de qua n.472.

Quod intelligitur , quando conſtat de titulo † & 481
reſeruatione penſionis,& ſolum agitur de iuſtifica-
tione,& verific.illius,ſecus, quando non conſtat de
tit.& reſeruatio.† penſionis,nam ille non præſumi- 482
tur,non ſolum ex decēnali poſſeſſione,& ſolutione,
vt tradit Flores q.23.à n.33. ad 39. ſed nec ex tricen-
nali,aut quadragenali , cum de iure Beneficia libera
præſumantur,& non penſione grauata, d. tit. vt Ec-
cleſiaſtica Beneficia ſine diminutione conferantur , facit
c.1.de præſcript. in 6. & quod de vnione dicetur in-
fra vl.p.c.2.à n.230.Idque in petitorio,†nam in poſ- 484
ſeſſorio probabile videtur præſumi tit.ex poſſeſſio-
ne longi temporis,nempe decennij,Gigas quæſt.47.
nu.4.

nu.4. cum non ſit contra poſſidentem. præſumptio
valde vehemens,faciunt tradita per Couar. praxi. c.
15.n.6. Menoc.de retinenda,remed.vlti.q.2. & Maſ-
car.de probatio concl.1208 Præterea, id quod dictum
484 †eſt penſionarium debere verificare conditionē,ſub
qua penſio eſt reſeruata , nēpe dummodo tantā par-
tem non excedat,ſeu dummodo remaneāt centum
pro Rectore,&c.videtur intelligendū, vbi ſumus in
caſu nullitatis penſionis ſi conditio nō eſt vera,ſecus
vbi ſumus in caſu reductionis iuxta diſtinctionē, de
qua ſ.n 421.quia tūc onus pbādi incūbit titulari,qui
prætēdit eſſe reducendā,nā penſionarius habet fun-
datā ſuā intentionem in reſeruatione penſionis,do-
nec ex aduerſo oſtendatur non eſſe locū tantæ pen-
ſioni, & ita fuit reſolutum in illa Salamant. penſio-
485 nis adducta ſup à n.422.

Et id procedit † non ſolum in petitorio,ſed etiā
in iudicio executiuo,in quo titularis poterit cogi ad
ſolutionem integræ pēſionis, niſi probet eſſe locum
486 reductioni,quicquid dicat deciſio Neritionen.pēſio-
nis,de qua ſup.n.472.& deci.Cordubē.†redecima-
rum,& Valētina decimarum,quæ ibi allegātur,pro-
cedunt,quando ſumma,ſeu quantitas , ſcilicet deci-
marum , non erat liquida ex parte petentis declara-
toriā,& ſic non debebat ferri antequam conſtaret,
487 pro qua ſūma eſſet ferenda,ſicut non poteſt dari de-
claratoria quoad fructus , † in quib.quis fuit condē-
natus, ſi nō ſunt liquidati,vt fuit tentum in vna Sala-
mantina portionis.25.Iun.1598. corā D. Seraphino,
& in vna Pamphilonē.de Iāti.14.Decem.eod. anno,
488 coram D.Lita,& alias ſæpe,at in propoſito quanti-
tas penſionis eſt certa,& liquida ex † parte penſio-
narij,ex ipſa reſeruatione,& quod ſit locus reductio-
489 ni,eſt exceptio aduerſarij,&c.

Erit tamen admittenda iſta exceptio reductionis
ad impediendā executionē, etiāſi non probetur in-
ticōnēti, ſed requirat altiorē indaginē,ex quo oritur
490 ex ventre ſupplicationis,vt per Rota,in vna Raca-
naten trāſactionis,22.Iun.1592. coram D.Gypſio,in
qua fuit reſolutū,quod exceptio. Quæ oritur ex vētre
inſtrumēti,etiā ſi requirat altiorē indaginē in quocūq; iu-
dicio,admittitur etiā ad impediēdā executionē obligatio-
nis Cameralis,Caſſad.deciſ 10.n.2 de reſcrip.Sarnen.
in compendio ſignaturæ,n.84.& ſeq. Acorabonus de-
ciſ.36.l.Tiraq. de retract.conſāg.§.4.gl.1.n.4. Gale-
ſius ad obligationem in forma Cameræ ad 4. p. for-
491 mula 1 q.1.8.& voluerūt Dd.in vna Portuē.de Coi.9.
Decē.1597.corā D.Seraphi.Rurſus id quod†dictū eſt
pēſionariū debere iuſtificare ſuā gratiā , & reſerua-
tionē,nō procedit quando penſio eſt reſeruata Mo-
tu proprio,nā tūc nō eſt opus eā iuſtificare ad deci-
ſionē,Achilles 174.ſen.10.de probatio. alias vnicā de
Motu pprio,& Put.101.l.3.& Rotæ 154.n.4.p.1 di-
uerſ.vbi q narratiua facti alieni,in qua Papa fūdatur,
pbat ſi emanauit Motu proprio:& ita in propoſito
492 tradit Sal.Tib.in prac. Auditoris Cameræ,li.3.c.3. n.22.
Vnde in pēſionib.impoſitis ſuper Epiſcopatib.
Hiſpaniæ,quæ vt ſ.diximus n 396. imponuntur cum
clauſula.Et quorū 3.p.omnes penſiones huiuſmodi,ſeu tā
antiquæ , quam modernæ penſionis huiuſmodi inſimul,
493 vt accepimus,non excedunt,non eſt opus aliqua iuſti-
ficatione,quia reſeruantur † Motu proprio , cui ſta-
tur etiam,quia narretur factum alienum,& in eo ſint
494 verba, vt accepimus,Achilles,& Puteus ibi.

Quod ſecus eſſet † ſi non reſeruarentur Mo-
tu proprio , non obſtante verbo, vt accepimus,
quia illud non Papæ , ſed partis narratiuam impor-
tat in gratia ad ſupplicationem ſignata,Guidobonus
deciſ.160.& fuit reſolutum in vna Meten. Monaſte-
rij 21.Febr.1600.coram D.Lita de qua ſ.6.p.5.n.199.

Neque n.verbum,† vt accepimus,ſimile eſt verbo, 495
vt intelleximus , quod non refertur ad partem,Rota
deciſ.447.ad principium,1.p.diuerſor.Neq; etiam eſt
ſimile,quicquid†dicat Rebuf. ſtatim citandus verb. 496
vt aſſeritur,quod tanquam generale , & impersonale
non cenſetur prolatum per impetrantem,ideo,quod
per illud narratur, non eſt per partem verificandū,
Rota deciſ. 60. & 77.de reſcriptis in antiquis & 6. de
præben. in antiquioribus , Caſſadorum deciſ. 4.n.9.de
probationib.& vlt.n.8 de iure patro. Rebuf. in praxi,
tit.de diſpenſatione ratione ætatis , Mandoſ.reg. 34.de
annali,q.47 n.2 Nau. in c.ſi quādo de reſcrip.exceptio-
ne 3.n.2.Cæſar de Graſſis deciſ. 48.n.4.& Rota deciſ.
447.n.1.& in vna Iaccen. Vicariæ 28. Iunij 1593. co-
ram D.Penna.in qua fuit dictum verbum, vt aſſeri-
tur excludere vitium ſurreptionis, & liberare ab onere
probandi.& in vna Romana diſcuſſionis de Maninis
24.Ianuarij 1596.in qua fuit dictum , quod narratur 497
per verbum,vt dicitur , non eſſe iuſtificandum , Rota &
Caſſado. ſupr. & quantitatem narratam per verbum
forſan,narrari dubitatiue.l.in commodato.§.ſunt au-
tem.ff.commodati,gloſ.in l.ſubſtitutione,verbo for-
te.ff.de vulgari,& ideo non eſſe iuſtificandam præciſam
quantitatem,vt late per Felin.in c.accedens,& 1.n.10.
vt lite non conteſtata,& poſt hæc tradit Gonçal.gl.
32.n.11.& 13.

Sed hic eſt difficultas,† an licet ſtetur d.narratiuæ 498
factæ Motu proprio in reſeruatione penſionis poſ-
ſit probari contrarium,& eo probato gratia corruat
in qua Saluſt.ſup.ait,quod quando†penſio aſſignatur 499
Motu proprio ex aliqua cauſa,quæ non eſſet vera,vt
puta in cauſa meritorū,vel paupertatis, Motus pro-
prius facit grata valere nōn obſtante ſurreptione,&
pro hac parte faciunt d.deciſ. 60. de reſcri. † in anti-
quis,& 6.de præben.in antiquioribus , vbi quod facta
gratia de beneficio , cuius fructus ſummam viginti,
vt aſſeritur,non excedunt,debetur impetranti,etiāſi
excedunt, nec gratia eſt ſurreptitia,facit etiam d.de-
ciſ 77.de reſcrip.in antiquis,vbi quod, ſi in ſupplica-
tio.ponatur per Papam, vt † aſſerit, tunc talis gratia 500
reputatur ſurreptitia, niſi ita ſit, ſecus ſi ponatur in
ſupplicatione,vt aſſeritur, & ſeruatur,idem ergo e-
rit dicendum in gratia Motu proprio.

Nihilominus tamen † contrarium videtur dicen- 501
dum,nam licet verum eſt clauſulam Motus proprij
tollere ſurreptionem,c.ſi Motu proprio,de præben.in
6.Clem.ſi Roman.eod.tit.& ibi Doctores,Decius in c.
ad aures,n.30.& Ripa n.33 de reſcrip.Mohedan.deciſ.
4.n.2.de priuilegiis,Anto.Gabr.de clauſulis , concl.2.
& Corraſ.de Beneficiis,1.par.c.4 n.8.& 4.p.c.5 n.28.
Tamen cum exprimitur falſa cauſa † ſeu qualitas de 502
facto alieno,nihil prodeſt probando contrarium , ſi
eſt talis quod alias ſaltim difficilius gratia concede-
retur,quia gratia conceſſa Motu proprio non debet
operari vltra mentem,& intentionem concedentis,
& intelligitur verbis exiſt ētib.expreſſis,ſine quib.a-
lias gratiam non conceſſiſſet,aut ſaltim difficilius ad
c.2.de reſcrip.Felin in d.c.ad aures,n.9. & in c. cauſā
de teſt.n.3.Decius in d.c.ad aures. n.31. & 32. & conſ.
407.Staphil.de lit.gratiæ,tit.de vi.& effect. clauſul. de
clauſula Mot.proprio verſ.7.& vlt.n.3.4. & 5. Selua
de Benefi.3.p.q.12.2.qualitate n.3.verſ.4.caſ.Rebuf. in
concor, in for.mandati Apoſt.verbo Motu proprio,poſt
vlt.effectum,verſi.2.non purg.Gamb. de officio legati l.
3.numer.quadrageſimonono,Ant.Gab. d. conc.2. n. 18.
19.22.& ſeq.Menoc.de arb.l.2.caſ.201.n.88.Azeued.

in l.2.tit.14.lib.5.recopil.n.31.Io.Gutier.con.11.n.15.&
Canonicatum q.l.2.c.15.n.77.Put. deciſ. 187.n.5.l.1. &
deciſ.101.l.3.ad finem, vbi dicit,quod,licet ſtetur prę-
dictæ narratiuæ factæ Motu proprio, poteſt tamen
probari contrarium,& Rota deciſ.525.n.5.p.1 diuerſ.
vbi dicitur, quod falſitas cauſæ perpetuo annullat
gratiam, quantumuis Motu proprio conceſſam. Et
nouiſſime Thom.Sanch.de matri.lib.8 diſp.21.n.47.
504 Vnde prædicta ſententia Saluſt. non eſt vera, niſi
vbi narrarētur merita in genere ad tradita per Pro-
bum in rub. de vita & honeſtate clericorum in 6.n.23.
& Rebuff.in d. forma mandati, verbo morum honeſtas.
505 Nec obſtāt d.dec.60.& 6.quia accipiēdæ ſunt† vbi
exceſſus non eſſet notabilis, ſecus, ſi eſſet notabilis,
vt de falſo valore expreſſo in gratia Motu proprio in
notabili quantitate, ſeu cum errore notabilis quan-
titatis, dicunt Felin. d.n.9. Decius n.31. & alij ſupra,
& ita etiam circa clauſulam,vt aſſeritur, videtur te-
nere Selua d.n.4.verſic.item circa expreſſionem.
506 Neque etiam obſtat† d.dec.77 quia accipienda eſt
quando illud, quod narratur per verbum, vt aſſeri-
tur, non inducit notabilem ſurreptionem maiorem,
quam ſi exprimeretur per verbum, vt aſſeris, ſeu a-
lias per impetrantem,&c.
507 Vnde in dictis Penſionib. † impoſitis ſuper Epi-
ſcopatib. Hiſpaniæ Motu proprio cum d.clauſula,&
quorum tertia partē, vt accepimus non ex edū, quāuis
penſionarius non teneatur verificare huiuſmodi non
exceſſum, tamen ſi ex aduerſo probaretur notabilis
exceſſus eſſent ſurreptitię,& nullę,iuxta dicta,ſaltim,
quoad exceſſum,nā,cū ſint reſeruatæ Motu proprio,
potius videremur verſari in cauſa reductionis,quam
nullitatis,vt dicitur in d Neritonē de qua ſup. n.472.
508 Deciſio autem Rotæ 162. in Miſcellaneis † manu-
ſcriptis, quæ ait,quod valor narratus in gratia, etiam
Motu proprio facta, eſt probandus ad canonizationem
illius Deci.in d.c.ad aures, n.10. ſeu 31. vt reſolutum
fuit in cauſa Oxomen.Theſaurariæ 12.Iunij 1559.coram
D.Caputaq.&c. Intelligenda eſt,quando ex aduerſo
probatur contrarium, cum errore notabilis quanti-
tatis,ex Decio d.n.31.&Felin.d.n.9.& alij ſupra.Vel
509 potius eſt intelligenda procedere, † iuxta regulas
modernas de valore, ex quibus requiritur expreſſio
valoris Beneficij,de quo fit gratia, etiam Motu pro-
prio,& ſic requiritur etiam conſequen. probatio il-
lius,tanquam parti gratiæ,&c.
510 Et de clauſula Motu proprio, † & quid operetur,
vide Ab.in d.c.ad aur.n.& ibi Fel. n.6. & alios Stap.
d.tit.clauſul.Motu proprio, Mil.in repert.verb.Motus
proprius, Bertachinus verbo clauſula Motu proprio
Vgolum Celſum in tract.clauſul.verſi. Motu proprio
non tollit.ſequentibus. Rebuff. in concordatis in forma
mandati Apoſto.verb. Motu proprio, Seluam,3.p.q.12.
à n.2.Gamb.de officio legati l.3.à n.44.Ant.Gabr.late
tit.de clauſulis,cōcl.2.Menoc.de arbitrar.l.2.caſu 201.
à n.78.Hoied.de incompatibilitate Beneficiorū,c.20.n.
7.Corraſ.1.p.c.4.n.8.& 4.p.c.5.n.28.Gig.q.9 à n.4.
Azeu.in l.1 tit.14.n.14.& l.3. num.28.l.4 recop.Ant.
Aug. in Epit.deciſ.manuſcrip.tit. de Motu proprio, &
alia reper.deciſ. verb. clauſula. Motu proprio.& Man-
doſ.in Reg.Cancel.ibi,& verb.Motus proprius.
Pēſionarius etiā† ad inſtātiā ſucceſſoris tenetur pro-
bare poſſeſſionem,vel bonū ius illius,qui primo cō-
ſentit penſioni,niſi eſſet eius ſucceſſor in iure illius,
&c.vt per Achillē dec.9.de Penſio.ſeu 421. Guidobō.
512 dec.137.nam pēſio non poteſt† peti ab eo,qui non eſ-
ſet,vel ſucceſſor iuris,vel poſſeſſionis cōſentiētis,vt
per eundē Achillē,dec.1.& 6.d.penſio,ſeu 413.& 418.

Et ſucceſſor poterit docere de non bono † iure 513
poſſeſſoris, qui conſenſit penſioni, Achilles. d. dec 6.
& 9. n.3. qui propterea fruſtra conſenſit penſioni,
Cæſar de Graſſis,deciſ.103 n.9.vnde non videtur ve-
rum,quod tradit Gonçalez gloſ.5 §.9.n.60 quod ſi
vacante Beneficio per obitum, Papa conferat illud
Petro,cum reſeruatione penſionis ad fauorem Io. ſi
collatio facta Petro ſit nulla, ex aliquo vitio obre-
ptionis, ſeu incapacitatis illius, & propterea impe-
tret Antonius d.Beneficium per obitum,vti vacans,
vt prius, quamdis in ſua gratia non fuerit reſeruata
aliqua penſio, nihilominus tenebitur ſoluere d.pen-
ſionem, quia prima conceſſio continebat duas gra-
tias,& vna deficiente non deficit altera.Quinimo re-
ſignatarius, † nō obſtāte conſenſu,acceptatio, & ap- 514
probatione iuris, ac reſignationis, poteſt dicere de
nullitate penſionis, ſi vult probare non ius, & falſi-
tem cauſæ, vt fuit reſolutum in vna Valentina pen-
ſionis,17.Iun.1583.coram D.Robuſterio, vt in deciſ.
ſequenti Reſolutum fuit,quod ſi penſiones,de quibus agi-
tur,ſunt nullæ,vt facta,vt ſe velle docere Canonici poſ-
ſunt ipſi dicere de nullitate penſionis,quia,cum iſta ma-
teria non pendeat à voluntate, & conſenſu partium, vt
eſt regulariter in prophanis, ſed ab authoritate Princi-
pis,ſolum quærendum eſt, an vere penſio ſit, vel ne vali-
da,c.ſi quis Presbyterorum,vbi notatur de rebus Ec-
cleſiæ, cum alijs per Caſſadorum, de penſio. deciſ.3.
Merito non obſtāte conſenſu,acceptatione, & approba-
tione iuris, ac reſignationis poſſunt ijdem conſentientes
dicere de nullitate penſionum. Achill 8.de penſio.& de
actu ipſo iure nullo, quod non obſtante conſenſu partis
poßit dici nullus, etiam per ipſum conſentientem,cumu-
lant plura informantes pro Capitulo,nec habuit difficul-
tatem aliquam apud dominos, qui inferebāt,quod,cū in
coadunando tit.Canonicorum pars poßit ſibi præiudi-
care glo. & alij per Rebuf. de pacificis poſſeſſo. n.162.
iuſta acceptatio, & approbatio Canonicorū habebit hūc
effectū, quod Dominus Mirabes, & alij quibus ſunt re-
ſeruatæ penſiones pro validitate illarū,non erant obligati
docere de bono iure, & cauſa reſeruationis penſionis,ex
quo approbarunt, & magnifecerunt ius illorum,vt in de-
ciſione allegata,ſed non facit,quod ſi Canonici aduerſarij
prout aſſerunt, velint probare non ius,& falſitatē cauſæ,
non poßint hoc facere,cū,vt dicitur, totum hoc principa-
liter pēdeat ab authoritate Principis,& nō partis,eſt ta-
mē verū,quod,cum.D.Hieron.habeat titulū coloratū &
hæ pēſiones ſint impoſitæ ex cauſa reſignationis per d. D.
Hier.poſſeſſorē facta cōditionaliter,reſeruatis valide di-
ctis penſionib. cum clauſulis,reſtrictiuis, & ſuſpenſiuis,
vt in mandato,& reſignatione reſoluerūt Domini,quod
Canonicis agentib.ad declarationē nullitatis dictarū pē-
ſionū,obſtat,vt illis clarū ſpoliū, quod continet reſtitutio-
nē poſſeßionis,& fructuū,damnorū,& intereſſe, & ſic ob-
ſtat,ut illis actio.& exceptio ſpoliationis,iuxta notata in
c.1.de reſtitu.ſpoliatorū in 6.nam certū eſt,quod poſ-
ſeſſor reſignans ſub conditione, illa non adimpleta, agit
ſpolio,ſi oſtendit, vt hic,titulum coloratū. Puteus,de re-
ſtitu.14.ſpolia.dec.4.Creſcen.dec.235.Ant. Aug.in re
pertorio eodē tit.n 16 cōtra quod ſpoliū dato ti.colora-
to,nō obſtat exceptio defect⁹ tit.vel nō iuris niſi probatur
per cōfeßionē clarā,vel rē iudicatā, vt per Ant.Aug.n.
13. quando notorie conſtat,& paßim obſeruat Rota.Non
obſtat ſententia per me in Rota lata abſolutoria à ſpolio,
quia dicebant Domini, quod dicta ſentētia habet etiā in
vētre abſolutionē,& rē iudicatā ſuper validitate dictarū
penſionū,quia cū in ſententiis, qui vult conſequens,vult
& neceſſarium antecedens.leg.fin. de except.rei iudi-
cat.cum alijs per Aym.conſil.79.num.4.& impoßibile
videba-

videbatur, quod ſentētia poſſet ſtare pro abſolutione ſpo-
lij,ſine eo,quod penſiones omnes eſſent validæ ex his,quæ
ſupradicta ſunt contra, ſi in vno, etiam in alio obſtabit,
& in nullo tunc intra ſpolium clarum,nec obſtat,&c.
Et quod tradit Rebuffus de pacificis poſſeſſo. n.156.
515 alias.137. ſemel † impoſita penſione allegati poſtea
non poſſe reſignantem nunquā habuiſſe ius, proce-
dit in iudicio executionis, de qua loquitur. & vide
dicta infra,11.par.c.3.à n.130.
Aduertendū vero eſt,quod in cōmiſſionibus ſuper
516 nullitate, † vel reductione penſionis à Papa reſerua-
tæ, ſolet poni clauſula, ſine retardatione ſolutionis
penſionis,ob reuerentiam literarum apoſtol.& frau-
des recuſantium ſoluere penſiones Staphil.de literis
iuſtitiæ tit. exceptio ſola plus operatur, &c.nu.13.&
14.pagina.mihi.284.& ſequent.Gomezius in compen-
dio vtriuſq; ſignaturæ, verſi. & eſt aduertendum Gigas
quæſt.quinta n.nono & q.62. n.12.& qu.85.Gamb.lib.
6.q.17.& 36.Rebuff.de pacificis poſſeß.n.156.alias 137.
Veſtrius in pract.l.3.c.vlt.n.1.Marches de cōmißionib.
2.p.c.4.de cōmiſſione appellationis.n.39 & Flam.Pariſ.
de reſig.beneſic.l.6.q.2. n. 153. etiamſi non adſit quaſi
517 poſſeſſio exigendi.† Rota deciſ.301.p.1.diuerſ.& in
vna Burgen.penſionis de qua infra n.519. Quæ clau-
518 ſula limitat,† & ſuſpendit iuriſdictionem,quæ datur
iudici commiſsionis.Cæſar de Graſsis deciſ.101.n.1.
& importat conditionē adeoq; iudex nō poſſit pro-
cedere,niſi prius ſoluta penſione.Gomez ſupra verſ.
confirm.iſta opinio.Pōtanus de alimētis c.19.n.4.Mar-
ches diſtinct.c.4.n.36 Rota dec. 816.lib.3.parte 3.di-
uerſorum,&in dicta Burgen.penſionis.24 Nouemb.
519 1595.coram. D. Blancheto. in qua fuit † reſolutum,
Non poſſe procedi in cauſa retardata ſolutione,clauſula
enim in reſcripto appoſita limitat iuriſdictionem, & illā
tribuit ſub conditione,vt de cauſa cognoſcatur,niſi docto
de ſolutione, & ita perpetuo fuit obſeruatū in Rota, quæ
ſemper ſolum requirit literarum expeditionem, abſque
poſſeßione,vel quaſi poſſeſſione,cum ſupplicatione etiamſi
nullitas videatur patens. Io. Paulus dec. 60. cum aliis
allegatis.Neq; obſtare deciſionem coram Groperio, quia
ibi aderat clauſula arbitrio Rotæ,quo caſu Rota vult cō-
tra ſucceſſorem conſtare aliquo modo de quaſi poſſeſſione,
prout ſignatura facere conſueuit,quādo penſionis cōtro-
uerſia inter penſionarium, & ſucceſſorem in beneficio cō-
mittit cauſam,vult enim de tali exactione deguſtare ali-
quid,& à forma reſcripti non eſt recedendum,&c.
520 Operatur etiam. d.clauſula, † vt non obſtante.d.
commiſſione nullitatis, ſeu reductionis penſionis,&
manus appoſitione Papę,executor datus in literis pē-
ſionis,ſeu in proceſſu fulminato,poſſit etiam lite pē-
dente procedere ad executionem penſionis,& com-
pellere ad eius ſolutionem. Gigas quæſt.69.numer.5.
Lancelotus de attentatis 2.par.c.10.n.38.& cap.17.n.
61.& 64.Marches d.n.39.& Flores q.12.n.30.
521 Quod procedit, etiam facta † inhibitione vigore
talis commiſſionis, vt videtur tenere Lancelotus d.
num.64.verſi. circumſcriptis, quamuis contra teneat
Gigas ibi,quem refert idem Lancelotus. cap.20.am-
pliatione 1. num.28. nam illa clauſula eneruat vim, &
522 effectum inhibitionis, † & inhibitio cenſetur facta
ſtante d.conditione, prout in commiſsione. Mādos,
de inhibitio.quæſt. 30. & 82.idem Lancelotus cap.20.
ampliatione 11.n.28.Cæſar de Graſſis deciſ.96.n.4. &
dicemus alias infra 6. par.cap.3.num.140.& poſt hæc
Gonçalez gloſ.9.in annotat.n.224.
523 Quamuis,ſi non ſtaret.d. † clauſula in commiſſio-
ne,ſed cauſa nullitatis,ſeu reductionis penſionis fuiſ-
ſet antea per ſpeciale reſcriptum Papæ ſimpliciter

commiſſa, verius videretur illius pendentiam impe-
dire executionem, & viam executiuam, vigore lite-
rarum Apoſtolicarum,pro ſolutione penſionis poſt-
modum intentatam, ita declaratoria lata pendente
d.ca fit nulla propter appoſitionem manus Papæ, &
tacitā auocationē,Gigas d.q.69.n.4.& 5 & Lācelotus
d.c.17.n.92.† dicens id tanto magis procedere, cum 524
in iudicio executiuo fuerat oppoſitum de dicta pen-
dentia litis.quod videtur neceſſarium ex traditis per
Felin.in c.cæterum,de reſcrip.n.11.maxime facta inhi-
bitione per iudicē Lācelo.ubi à n.63. licet cōtra ſen-
tiat Flores ſupra n.31.ibi,vel cum ea,& ſine d.clauſul.
Pendente tamen cauſa nullitatis, ſeu reformatio-
nis penſionis coram Ordinario† abſq; commiſſione, 525
certum videtur non impediri executionem litera-
rum penſionis.Flores d.n.31.etiamſi oppoſitum eſſet
de litis pendentia,& inhibitum,quia Ordinarius non
poteſt inhibere executori,qui eſt ſuperior.
Aliquando tamen ponitur clauſula † ſine retarda- 526
tione ſolutionis penſionis arbitrio Rotæ, vt in dicta
Burgen.ſupra relata n.519.quæ intelligitur,prout de
iure,nam arbitriū debet eſſe iuri cōſonū,& ideo re-
tardanda eſt ſolutio, & poteſt procedi, ea retardata,
donec literæ expeditæ fuerint iuſtificatæ, niſi agatur
contra conſentientē penſioni pure reſeruata, vel ad-
ſit quaſi poſſeſſio, iuxta ſupradicta, & ita fuit reſolu-
tum illa Lunen. Sarçanen. penſionis, de qua ſupra,
n.455 & in vna Aſculana † penſionis, 23. Iun. 1593. 527
coram D. Orano. vt in ſequenti deciſione. Fuit re-
ſolutum retardandam eſſe ſolutionē penſionis,donec lite-
ræ ſuper reſeruatione illius expeditæ, fuerint iuſtificatæ,
nam commiſſio mihi præſentata habens clauſulam, ſine
retardatione arbitrio Rotæ, intelligitur, prout de iure.
Bartol. in extrauaganti ad reprimēdum,verbo vide-
bitur,n.8.Pariſ.cōſ.56.n.5.l.1.de iure aūt eſt quod nō ſo-
leat cōcedi, niſi,vbi vel adeſt quaſi poſſeſſio vel literæ ex-
peditæ fuerint iuſtificatæ.Mohed.dec.304.de quaſi poſ-
ſeſſione Odatij non conſtat, vt bene hæc per informantes,
& literæ quo ad valorē non iuſtificātur, nam teſtes de eo
deponentes,aut non percutiunt tempus articulatum, aut
ſunt de auditu,maxime quando agitur de probando va-
lore affirmatiue concepto,quo caſu concludens requiritur
probatio, vt fuit alias reſolutū in vna Cluſina penſionis
coram Illuſtriſſimo D.Cardinali Lanceloto.
In penſionibus tamen per inferiores Papa reſer-
uatis non apponitur dicta † clauſula, ſine retardatio- 528
ne ſolutionis penſionis,Staphil. ſupra num.15.& Gom.
in d. compendio verſi. & eſt aduertendum. Gigas dicta
quæſt.35.n.9.& q.85.n.2.& 11.& Veſtrius d.lib.3.cap.
vltimo.n.1 niſi penſionarius eſſet in quaſi poſſeſſione
exigendi.Veſtrius ibi.
Et caſus,in quibus dicta clauſula † apponi non ſo- 529
let,ponunt Gomez ſupra Gigas d.q.85. Veſtrius d.
c.vltimo,& marches.d.c.ex n.40.
Tandem pro concluſione huius † materiæ pen- 530
ſionum, per quarum executores ſolet in Hiſpania
procedi ex abrupto,& ſine ordine,& modo & prout
pars,quæ eos eligit,petit,operæ pretium duxi breui-
ter ponere practicam ſeruandam, quando executiue
agitur ad ſolutionem penſionis coram executore,vi-
gore litterarum executoriarum ſeu clauſulæ, cæte-
rum proceſſus fulminatus,qui debet † eſſe Canoni- 531
cus Cathedralis Eccleſiæ, vel alias in dignitate Ec-
cleſiaſtica conſtitutus, cum ſit mixtus & habeat co-
gnitionem cauſæ,licet executiuæ ex forma mandati,
Ferretus in terminis conſ.53.& Nauarrus in c.cum cō-
ting.de reſc.2.cauſa nullitatis practicatur.
Et in primis præſentandæ ſunt † coram executo-

re litteræ originales penſionis,tam gratioſæ, quam
executoriæ,& etiamproceſſus fulminatus, ſi virtute
dictæ clauſulæ,cæterum,ſumitur iudex, quamuis ſuf-
533 ficiet etiam præſentare ſolum † proceſſum fulmina-
tum,in quo ipſæ literæ ſunt inſertæ, donec pars op-
ponat ad deciſionem Achillis.53.*&* 419.*&* *d.infra* 6.
534 *par.c.2.dub.* 1. & ſumptum litterarum † ex regiſtro
Apoſtolico,quod fidem facit,ſaltim in Curia, vt in
illa Toletana penſionis, de qua ſupra *n.*118. Belenci
de charitatiuo ſubſidio. quæ 113.Maſcardus *de probatio.
conc.*337.*n.*7.*&* 8.& Rota in Paten.penſionis primo
Iulij.1596.infra relata,*n.*551.
535 Quibus Præſentatis,penſionarius†petit dari mã-
datum ſeu monitorium in forma contra poſſeſſorem
beneficij penſione grauati pro tot ducatis ſibi debi-
tis,ex terminis penſionis decurſis, &c. Quos iudex
536 iubet dari & in eo inſertis litteris præſentatis,† vel
proceſſu fulminato,ſi vigore illius ſumitur in effe-
ctum,mandat. N.poſſeſſori,quatenus infra ſex dies,
ſeu alium terminum ſub excommunicationis,aliiſq;
Eccleſiaſticis ſententiis,cenſuris,& pœnis, etiam in
literis Apoſtolicis penſionis expreſſis, ſoluat pen-
ſionario tot ducatos ſibi debitos ex terminis pen-
ſionis decurſis ſeu talem, & talem terminum decur-
ſos,& infra eundem terminum doceat de ſolutione,
& paritione, alioquin dicto termino compareat ad
videndum ſe incidiſſe,& incurriſſe in excommuni-
cationem, aliaſque ſententias, cenſuras, & pœnas
prædictas declarari,ſeu illas in eũ poni,ac ad omnes,
& ſingulos actus neceſſarios,& opportunos, vſque
ad ſententiam,& expenſarum taxationem, ac ſentẽ-
tiarum, & pœnarum prædictarum aggrauationem,
& reaggrauationem Brachiiq; ſecularis inuocatio-
nem,procedi,vel ad oſtendendum ſolutionem quie-
tationem,vel rationem legitimam, quare præmiſſa
fieri non debeant,ad quæ omnia citatur,&c. cum co-
minatione ſeu certificatione,quod ſiue comparuerit
ſiue nõ ad prædicta,& alia,quę iuſtitia ſuadebit,ęius
abſentia, ſeu contumacia non obſtãte,procedet,&c.
537 Quo mandato intimato poſſeſſori † beneficij,&
in termino reproducto pars penſionarij accuſat cõ
tumaciam illius non comparentis,quam iudex habet
pro accuſata, & ſi ille conſenſit reſeruationi penſio-
nis,poteſt ſtatim, abſque alia verificatione,niſi re-
ſeruatio ſit conditionalis, dare contra eum ſenten-
tiam declaratoriam, qua declaret eum incurriſſe in
excommunicationem, aliaſque cenſuras, & pœnas
in litteris reſeruationis expreſſas, ob non ſolutionẽ
dictæ penſionis,&c. Et condemnare eum in expẽſis
coram eo legitime factis,taxationem earum ſibi re-
538 ſeruando,&c. Iuxta reſolutiones ſupra adductas,quã-
uis † Saluſtius, Tiberius.*li.*3.*c.*5.dicat audiuiſſe alias,
quod Greg. 13. Ore tenus tũc auditori camerę com-
miſit,quod in ex ecutione litterarum penſionis,etiã-
ſi adſit titularis conſenſus, cum obligatione etiam
camerali vinculo iuramenti,vallata pro penſionis ſo
lutione facta,ad executionem litterarum huiuſmodi
non procedat,niſi prius litteris,aut ſupplicatione re-
ſeruationis penſionis, & narratis in eis ſufficienter
verificatis, &c.ſed hoc non apparet certum.
Si vero titularis,contra quem agitur,non conſen-
539 ſit†reſeruationi penſionis,ſed eſt ſucceſſor, aut re-
ſeruatio eſt cõditionalis,debet pẽſionarius corã exe
cutore oſtendere & ꝓbare ſe eſſe in quaſi poſſeſſio-
ne exigendi dictam penſionem, vt releuetur ab o-
nere iuſtificandi litteras reſeruationis, alioquin te-
540 netur illas iuſtificare, & verificare earum narratiuam
aut conditionẽ,iuxta *ſupradicta,&* 3.6. *p.c.2.dub.*11.

Neque eſt neceſſaria alia citatio,ex†quo ille,qui
eſt abſens à loco iudicij, fuit citatus generaliter ad
totam cauſam,& eſt contumax.Speculator 2.*par.tit.
de citatione §.viſo,num.* 4.*&* 5.& ibi.Io.Andreas,*ver.
incumbit.*Millis *verb.citatus ſpecialiter ad vnum.*Ab-
bas *in cap.fin.de dilatio.à num.*9. Vantius *de nullitate
ex defectu citationis à numer.*101. Maranta *in ſpeculo.
6 par.de citatione n.*19.Granutius ad Veſtrium *li.*4.
*cap.*4.*nu.*15 & Rota.*deciſ.*8.*de teſtibus,alias.*93.*in no-
uis ad finem,*†quæ ait,quod partes ſunt citãdæ ad to- 541
tam cauſam,& ſingulos actus vſque ad diffinitiuam
ſententiam incluſiue,& citationes,quæ fiunt poſtea
in Curia per audientiam contradictarum, vel alias
potius ſunt,vel fiunt de vrbanitate,quam neceſſita-
te,ſeu rigore iuris,&c Et Vantius ſupra *n.*110. ait in
Romana Curia ex benignitate fieri iſtas citationes,
& poſt hæc tradit Gonçalez *gloſ.noua in annot. num.*
74.
Vnde conuincitur,quod ait Paulus Caſtren.† *con-* 542
*ſi.*81.2.*volum.*relatus per Marantam ſupra,quod quã
do proceditur, ad alios actus vigore talis citationis
generalis debent fieri ſingulæ citationes per edictũ,
vnde etiam non eſt neceſſe facere citationes in ſtra-
tis auditorij,niſi forte illa eſſent ad id aſſignata in hu-
iuſmodi citationibus generalibus, pro vt in Hiſpa-
nia fieri conſueuit;†nam tunc deberent ibi fieri ci- 543
tationes,& intimationes, vt fuit reſolutum in vna
Gienen.portionatus.28 Iunij.1559 coram D.Oradi-
no,in qua fuit dictum,*Quod licet citatio generalis ar-
ctet ad comparendum,tamen ſi pars comparet,debet de
nouo citari.Socinus* conſ.195.vol.2.& ſupra citati, *&
ſic examen teſtium factum ſine noua citatione eſt nullũ,
nec obſtat,quod poſtea receſſerit,& ſic non videtur ve-
niſſe,qui non ſtetit,quia ſaltim debebat citari in ſtratis,
prout comminatus fuerat iudex in prima generali cita-
tione,&* Vt per Rotam *deciſ.*35 *in manuſcriptis.*†at ſi 544
citatus comparet,& allegat contra executionem ali-
quam rationem legitimam, vt ſolutionem, quieta-
tionem,&c.debet ei aſſignari terminus breuis, cum
ſit probanda in continenti. Nec requiritur neceſſa-
rio quod ſit,vt ſolet fieri in Hiſpania,decem dierum
ſicut in aliis executionibus, ex lege regia: ſed po-
teſt eſſe maior,vel minor arbitrio iudicis.Gigas *q.
fin.nu.*26.intra quem id probet,& idem ſi allegaret
remiſſionem † penſionis,aut redemptionem autho- 545
ritate Papæ vel aliam exceptionem notoriam, & e-
uidentem, vel quæ poſſet incontinenti probari,&nõ
indigeret longiori indagine.Gigas *d.quæ.fi.*alias Me
noch.*de arbitrariis l.*2.*caſu* 9.*&* 12.Conrardus *in l.
vnica.C.ſi de momentan.poſſeſſion. limitat.* 12. Maſſa
Galeſius *de obligatione Camerali ad* 4 *par.*1.*q.*
Si tamen allegaret nullitatem, ſeu ſurreptionem
† penſionis, vel aliam exceptionem requirentem al- 546
tiorem indaginem,debent reſeruari iudicio ordina-
rio.Gigas *ibi n.*24.quicquid circa ſurreptionem di-
cat:Flores *q.*12.*à n.*33.allegans Gigantem.*d.q.fin. n.*
13.qui ſe dclarat infra, .21.
Et quando exceptio requirat † altiorem indagi- 547
nem,relinquitur arbitrio iudicis. Menoch. *caſu.* 20.
& de recuperanda,remedio 1.*q.*21. Contardus *ſupra,*&
Rota *deciſ.*57 *n.*3 *par.*2.
Vnde in vna Barchinonen. penſionis † de anno. 548
1551.fuit reſolutum,quod *exceptio extinctionis penſio-
nis per profeſſionẽ penſionarij,ſuper qua non fuit iudica-
tũ,non impedit ſolutionem penſionis, & ea non obſtante,
declarãdus eſt titularis,ſi non ſoluit,quia requirit altio-
rem indaginẽ, cum Monachus ex diſpenſatione penſio-
nem retinere poſſit,nec quis eſt priuãdus ſua poſſeſſione
&c.* Vt

*&c.*Vt per Caputaquen.*deciſ.*821.*par.*1.*&* 223.*&* 317.
*par.*2.Guidobonus 138.
549 Ex quo alias in vna Rauennaten.†penſionis.20 Iu-
nij.1597.coram D. Lita fuit dictum, quod *penſiona-
rius,qui eſt in quaſi poſſeſſione exigendi, manutenendus
eſt in ea,non obſtante prætenſione quod ſit extincta, pro-
pter conſtitutionem Sixti V.de delatione habitus,&c.*
550 Et in vna Paton.penſionis prima. † Iulij.1599.co-
ram D.Pamphilio fuit reſolutum.*Dandum eſſe comi-
ti mandatum de manutenendo in quaſi poſſeſſione exigẽ-
di penſionem,de cuius reſeruatione hodie cõſtat per ex-
hibitionem ſumpti,ex regiſtro Bullarum.Rota* dec.10.de
fide inſtrumentor.in nouis.*Creſcen.*2.eodem tit. *An-
tonius Auguſtinus* in epitome. titulo de exemplis,
numero primo, *& de quaſi poſſeſſione conſtat ex mul-
tis ſimul iunctis,&c. Et cum ea concernat tempus ante
proteſtationes Epiſcopi,& etiam poſt contractum matri-
monium per comitem,non obſtãt in contrarium deducta,
nam proteſtationes non tollunt præcedentem quaſi poſſeſ-
ſionem acquiſitam contra prædeceſſoris,quæ nocet ſucceſ-
ſori, & quantum ad extinctionem per contractum ma-
trimonij,illa non impedit manutentionem,donec ſuper ea
fuerit iudicatum.* cap.querelam. de electione,cap.cõ-
ſultationibus de iure Patro.*cum coniugatus ex diſpen-
ſatione, quam comes habere prætendit, poſſit penſionem
retinere.Caſſado.deciſ.*10.*num.* 7. de reſcrip. *Caputa-
quen.*321 par.1.& 317.par.2.*præſertim, cum ex prædi-
ctis adſit poſſeſſio,& poſt contractum matrimonium,quod
alias fuit ponderatum in cauſa Terdonen. penſionis ſe-
cunda Decemb.*1585.*coram D.Blancheto.*
Et in vna Callagurritana penſionis ſecunda Mar-
551 tij. 1598. coram D. meo † Corduba fuit dictum,
quod *Allegatio de extinctione non impedit manutentio-
nem,vbi de ea non fuit iudicatum.Caputaquen.* vbi ſu-
pra,*& non dicitur iudicatum,vbi fuit appellatum,vt in*
552 *cauſa Forolinien. penſionis.* 24. *Iunij* 1592. *coram* † *D.
Penna, vel pendet cauſa reſtitutionis in integrum, vt in
cauſa Veneta iuris queſtuandi coram Illuſtriſſimo Ar-
rigonio, & inde iſta exceptio videretur reſeruanda ad
iudicium petitorium,ſtante maxime,quod hæc quaſi poſ-
ſeſſio prætenditur poſt obitum Herculis, ad cuius com-
modum prætenditur reſeruata, & ſic poſt extinctionem,
vt fuit reſolutum in cauſa Terdonen.penſionis.*10. *De-
cemb.*1585.*coram D.Blancheto,&c.*
Sed iſtas reſolutiones ſolum admitterem, quan-
553 do poſt caſum extinctionis † penſionarius eſſet in
quaſi poſſeſſione exigendi, vt in iſta Paten.& Calla-
554 gurritana, † nam & nullitates orientes ex ventre,
ſtante quaſi poſſeſſione exigendi, diſcutiendæ ſunt
in petitorio,vt in illa Burgen.de qua ſupra,*num.*117.
quæ tamen alias impediebant executionem, etiam-
ſi requirerent altiorem indaginem vt ſupra,*nu.*489.
555 aut quando penſionarius,qui profeſſus eſt † aut con-
traxit matrimonium, oſtenderet diſpenſationem ad
retinendam penſionem, quamuis non claram & iu-
ſtificatam, nam interim, quod ſuper illa diſputare-
tur,& iudicaretur,non eſſet impedienda ſolutio.
556 Alias enim exceptio extinctionis † per profeſſio-
nem, vel contractum matrimonij, aut alias videtur
releuans, & admittenda, dummodo incontinenti
probetur,id eſt,intra breue tempus à iudice aſſigna-
tum, iuxta dicta, nam non requirit altiorem indagi-
nem,ſed eſt clara,& excludit penſionem, & poſſeſ-
ſionem eius, Vuames *conſil.*284.
557 Imo, & ſi penſionarius oſtenderet † diſpenſatio-
nem, verius videtur, prædictam exceptionem ex-
tinctionis incontinenti probatam impedire ſolu-
tionem,& executionem penſionis,niſi conſtet etiam

de iuſtificatione ipſius diſpẽſationis Cæſar de Graſ-
ſis *deciſ.*103.*num.* 7. nam iſta exceptio non requirit
altiorem † indaginem, ſed altior indago oritur ex 558
replicatione penſionarij,vnde non videtur reſeruan-
da ad petitorium. Afflict. 2.*dec.*93.Puteus *deciſ.*233. *&*
243. *lib.*3. & Rota in vna Vrgelen. Canonicatus. 21.
Maij.1593.coram D.Blancheto infra,relata *ſexta par.
cap.*3. *num.* 2. & in vna Imolen, bonorum dicta die
21. Maij.1593. coram D.Pamphilio, † vbi fuit reſo- 559
lutum,*Quod ad impediendam immiſſionem ex remedio*
leg. fin. C. de edicto D.Adriani, *admittitur exceptio
defectus proprietatis, de qua in continenti docetur, non
obſtante, quod videatur requirere altiorem indaginem,
quando iſta altior indago oritur ex replicatione hære-
dum,non autem exceptione poſſidentis,&c.*
Exceptio tamen, quod beneficium † erat graua- 560
tum alia anteriori penſione, de qua non fuit facta
mentio in litteris, quarum executionem penſiona-
rius petit, regulariter non impediet executionem.
Nam quamuis certum ſit, non † valere ſecundam 561
penſionem, ſi de prima non eſt facta mentio, quia
Papa in dub. etiamſi reſeruatio fiat motu proprio,
non cenſetur velle onerare beneficium duplici one-
re,&c.Caſſiado. *deciſ. tertia & quarta de penſio* Ca-
putaquen.301. 311. *&* 322 *par.*2. *&* 86.*part.*3. Gigas *de
penſio.q.*29.*& quæſt. final.num.* 12. *& conſil.* 140. alias
*reſpon.*31.*de penſio.*Gambarus *lib.*6.*à num.*226.Mohe-
danus *deciſ.*11.*de locato,*alias 259. Mandoſ. *regula.*33.
*quæſt.*6.*à num.*7. & deſignatura gratiæ, *titulo de pen-
ſio. verſic. ſuppoſuimus.* Flam Pariſ. *de reſigna. lib.* 6.
*quæſt.*2.*à numer.*40.
Quæ expreſſio eſt neceſſaria, etiam quod prima 562
penſio ſit conditionalis, † vt fuit reſolutum in vna
Conchen. medietatis fructuum. 30. Aprilis.1568.&
in vna Valentina penſionis 25.Maij & 25.Iunij. 1601.
coram D.Millino, in qua † fuit dictum, *clauſulam,* 563
dummodo remaneant centum pro rectore, *tende-
re ad alium effectum, nec ad iſtum effectum releuare,
quia eſt appoſita ad fauorem rectoris, & ex ea non in-
ferri ad ſcientiam Papæ primæ reſeruationis,à qua ſciẽ-
tia pendet validitas ſecundæ, &c.* Et etiam † quando 564
prima penſio eſt perpetua. Caputaquen. *deciſ.* 312.
*par.*2.Fabius. *deciſ.*36.*lib.* 1. Chiſanen. 134. & Flam.
Pariſ. *ſupra num.*47.& fuit reſolutum in vna Cæſar-
auguſta, diſmembrationis.23. Iunij, 1600. coram D.
Pãphilio, & in dicta Valent. 25.Iunij.1601.coram D.
Millino. tamen excipiens contra ſecundam penſio-
nem † ſeu illam impugnans,ex eo,quod non fuit fa- 565
cta mentio de prima, tenetur probare, quod tem-
pore ſecundæ pẽſionis prima erat reſeruata,& quod
erat valida. Caputaquen.*dict.deciſ.*301. Gigas Flam.
& alij ſupra.Cota *deciſ.*107. *&* 110. & Rota in dicta
Valentina.25. Iunij, & ſæpius fuit reſolutum, & ſic
iſta exceptio requirit,altiorem indaginem,&c.
Et ſi citatus diceret ſe non poſſidere beneficium,
ſuper † quo penſio eſt reſeruata, aut qui conſenſit 566
penſioni, non habuiſſe poſſeſſionem, vel bonum ius
illius, penſionarius debebit probare, vt dictum eſt
ſupra *num.*511.
Alias, illo non comparente † ſeu id non negante, 567
non videtur neceſſaria iſta probatio, quamuis Buc-
ca.*diſt.tract.de ſtylo curiæ auditoris cameræ.c.*22. *verſi.
quia,* ſiue dicat ſiue ſucceſſor comparuerit, ſiue non,
teneri eum,qui petit penſionem probare reum con-
uentum ſucceſſiſſe in beneficio, ſuper quo eſt aſſi-
gnata penſio, & ipſum percepiſſe fructus, vel ſtetiſ-
ſe per eum, quominus illos percepiſſet, & Saluſtius
Tiberius † *lib.*3.*cap.*3.*num.*6.ait in iudicio manuten- 568

tionis obligari penſionarium ad probandum reum
conuentum beneficium penſione grauatum poſſide-
re, &c.
569 Sed, cum agatur contra ipſum † tanquam ſucceſ-
ſorem,& poſſeſſorem beneficij grauati, non videtur
neceſſaria iſta probatio, niſi ipſe opponat. ex doctr.
Iaſonis *in l. 2. C. de edicto D. Adriani tollendo ad fi-
nem*, qui ait, quod parte non opponente, iudex non
debet petere legitimationem perſonarum. ſequi-
tur Petrus Gerardus *ſingul.* 23. & in iudicio execu-
tiuo idem Saluſtius,*libro* 1. *capitulo* 43.*numero* 4.
570 Et à prædicta ſententia non datur † appellatio
ſuſpenſiua, cum executiue procedatur. Gigas *quæſt.*
95. Veſtrius *lib.3.cap.vlt.num.3.*Marcheſ.*d.cap.*4.2.
571 *parte n.* † 32. nec tunc commiſſio appellationis, niſi
cum clauſula, *ſine præiudicio legitimæ executionis*,con-
cedi conſueuit. Veſtrius *ibi*, & non cum clauſula *ſine
retardatione ſolutionis penſionis* , vt dicunt Gigas , &
Marches *ibi*. quæ poni ſolet in commiſſione ſuper
nullitate, ſeu reductione penſionis, vt ſupra dictum
572 eſt, *num.* 516. † Sed quia ſolet committi non ſolum
cauſa appellationis à ſententia ſuper executione pē-
ſionis,ſed etiam cauſa nullitatis penſionis,ſaltim im-
plicite per clauſulam, *ac quam, & quas, &c.* ſeu per
clauſulam , *cum annexis, & connexis , totoque negotio
principali*.Ideo non ſolum ponitur clauſula, *ſine præ-
iudicio legitimæ executionis*,ſed etiam clauſula,*ſine re-
tardatione ſolutionis penſionis* , & ita verificatur quod
aiunt,Gigas,& Marches *ſupra.*
573 Clauſula vero, *ſine præiudicio † legitimæ execu-
tionis*, operatur , quod commiſſio appellationis pro.
pter illam non ſuſpendat , nec impediat , quin iudex
à quo procedat ad vlteriorem executionem. Pallo-
tus *deciſ.*58.*lib.*1.quæ eſt 3.*part.diuerſorum lib.*3.*deciſ.*
412.& Saluſt.Tiberius *lib.*1.*c.*27.*n.*4. Marcheſ.*d.* 2.
*parte cap.*5.*n.*11.& 19.Et poſt hæc Gonçalez *gloſſ.* 9.
in annotat.n. 224. nec inhibitio afficit,vt ſupra, *num.*
522.*lib.*1.*c.*27. *num.*4 licet non operetur ,quin iudex
ad quem, qui cognoſcit de cauſa appellationis , non
poſſit reuocare omnia geſta per iudicem à quo ſi in-
iuſte proceſſerit,illa enim clauſula ſolum præſeruat,
quod legitime factum fuit, non item, quod nulliter,
aut iniuſte geritur , vt fuit alias reſolutum coram S.
Clemente 8. in vna Romana Caſſalis 24. Nouemb.
1581. & colligitur etiam ex traditis per Staphil. de
literis iuſtitię.§.*de ſanatione contractus inualidi.n.*13.
ita in vna Placentina fideiuſſoris. 22. Iunij 1592. co-
574 ram D.Penna,† & eſt alia deciſio in cauſa Hiſpalen.
& Caurien.permutationis.11. Martij 1596.coram D.
Gypſio, quæ ſic ait 14. *die Decembris proxime præ-
teriti , fuerat coram me reſolutum D. Ferdinando dan-
dum eſſe mandatum de manutenendo in poſſeſſione be-
neficiorum, de quibus, agitur niſi obſtaret clauſula , ſine
præiudicio executionis literarum Apoſtolicarum in com-
miſſione per ſignaturam inſerta , quam ob rem dato du-
bio ſuper huiuſmodi difficultate, dicta die* 11.*Martij, v-
traque parte informante, concluſum fuit,clauſulam non
obſtare,quoniam vigore illius ſolum præſeruatur facul-
tas executorib. literarũ Apoſtolicarũ procedendi ad ea-
rum executionem,non obſtante iudicio ordinario.Puteus*
deciſ.97.lib.1. *ideo , cum executor functus fuerit eius
officio,immittendo partem aduerſam in poſſeſſionem.ſatis
apparet fuiſſe ſatisfactũ dictæ clauſulæ,propterea Ferdi-
nãdus etiã in iudicio poſſeſſorio,cũ nõ habuerit ſe pro ſpo-
liato,poteſt dare de nullitate,& in iuſtitia dictæ executio-
nis* iuxta dec. *Putei* 410.li.2. *quoniã clauſula prædicta
debet intelligi,quatenus de iure ſit locus executioni.Iaſon*
in l.cauſas,n.7.C. de tranſact.*Creſcen.*deciſ.47. *alias*
prima de reſcript.& *dictum fuit in cauſa firmana olei.
maxime quia in corpore commiſſionis petita erat facultas
manutenendi Ferdinandum in poſſeſſione dictorum ſuo-
rum beneficiorum, ex his ceſſant deducta ex aduerſo, de
iuriſdictione mihi attributa ſub conditione, quia per di-
ctam immiſſionem, quamuis nullam , & inualidam,ex-
tinctum fuit illud iudicium.Rota* deciſ.6. de re iudica-
ta in nouis.*Tiraquell.* in l. boues. §. hoc ſermone, li-
mitatione 21. n. 4. de verborum ſignificatione , *non
obſtat,quod Ferdinandus,ſtante prædicta immiſſione,au-
thoritate Papæ facta , amiſit vtramque poſſeſſionem ciui-
lem,& naturalem,vt dictum eſt in cauſa Cæſaraugusta-
na fructuum coram D. meo Iuſto,quia hoc poſſet locum
habere , ſi executor rite & recte proceſſiſſet , ſecus vero,
quando nulliter,& de facto proceſſit,quo caſu, vti priua-
tus proceſſiſſe cenſetur, Angelus,Imola, & alij* in l. clam
poſſidere.§. qui ad nundinas.de acquir.poſſeſ. *minuſ-
que d. clauſula importat , quod neceſſario dimittatur
vtraque poſſeſſio, ſed tantũ concedi facultatem immittē-
di in realem, & corporalem poſſeſſionem rei, ideo Ferdi-
nandus,qui , vt dictum eſt, non habuit ſe pro ſpoliato non
prohibetur vti hoc remedio poſſeſſorio per allegata.*
Aduerte autem,quod ad hoc,vt penſionarius poſ-
ſit † declarari incidiſſe in excommunicationem , de- 575
bet eſſe elapſus menſis à termino ſolutionis , iuxta
tenorem literarum.
Secundo aduerte , quod ad hoc , vt ad declarato-
riam in curſus pœnarum † de quibus in literis pro- 576
cedi poſſit , opus eſt literas penſionis originalis, aut
earum ſumptum authenticum ex regiſtro, eſſe legi-
time intimatas titulari,ſi eſt ſucceſſor conſentientis,
aut non per ſeipſum, ſed per procuratorem conſen-
ſit,iuxta ſtylum , & obſeruantiam curiæ. Caſſadorus
*deciſ.*2.*de penſio.*& 12. *de reſcript.* Sarmen. *in compen-
dio vtriuſq; ſignaturæ ad finem.* Gigas *quæſt.* 77. *n.*10.
20 21.& 22. & *quæſt.* 84.*num.*2. quem vide *conſ.*151.
Mandoſ.*reg.*27.*quæſt.*7.*num.*4 .& *de monitoriis quæſt.*
13. & 76.Nauarrus *in Manuali.cap.*27.*num.* 271. ſeu
274. Saluſt. Tiberius *lib.*3.*cap.* 2.*num.*3.4.& 11. Mar-
ches *d.cap.* 4.*num.* 68.Flam. Pariſ.*d.lib.*6.*quæſt.*2. *nu-
mero* 98.Flores *d.quæſt.* 12. *n.* 26. & 27. & Suarez 5.
*tom.de cenſuris.diſp.*20.*ſect.*2.*n.*9.
Quamuis de iuſtitia huius ſtyli, & obſeruantiæ
dubitet Maſſa † Galeſius *de obligatione camerali.* 3. 577
parte. §.*reliqua.de proceſſu* , *ex num.* 9. Et debet fieri
intimatio literarum per Notarium † data earum 578
copia,ſi petatur, & ita ſeruatur Gigas. *d. quæſt.* 77.
numero 21.
Exiſtimo tamen, quod, quamuis literæ non ſint
intimatæ † titulari , etiam ſucceſſori poterit execu- 579
tor dare ſententiam contra titularem qua ei mandet
quod infra certum terminum ſoluat,& quod alias da-
bitur contra eum mandatum executiuum, & in ſub-
ſidium excommunicatio , &c. ex Caſſadoro, Sarnen.
Mandoſ.*d.q.*23.79.Saluſ.Tiberio, *num.*12.Marcheſ.
67.*ſupra*, & Flores qui ait , hoc intelligi eſſe verum,
quoad executionem faciendam in bonis debentis
penſionem, non tamen quoad declarandum eum in-
curriſſe cenſuras, & pœnas Bullæ penſionis , & licet
illi faciant mentionem de ſpeciali commiſſione , ea
tamen non videtur neceſſaria, ſed ex abundanti. † & 580
idem exiſtimo poſſe fieri, vbi non eſſet lapſus men-
ſis à termino ſolutionis.
Tertio aduerte,quod quamuis literæ † fuerint in- 581
timatæ titulari , non incurruntur pœnæ excommu-
nic. & priuationis, de quibus ibi niſi penſionario
volente , & declarante, nam vt illis locus ſit , requi-
ritur voluntas , & factum ipſius penſionarij , in cuius
fauorem

fauorem latæ ſunt. Caſſadorus *deciſ.*2.3. & 4.*de loca-
to, & d.deciſion.*2. *de penſionib. in final.* Mandoſ.*de ſi-
gnatura gratiæ tit. de penſio.verſic.clauſula excommu-
nicationis.* Nauarrus *cap.*23.*num.*103. Flam.Pariſ.*libro*
3.*quæſtione* 3.& *lib.*6.*quæſt.*2.*num.*139. & *quæſt.*3. *à nu.*
22. Coſmas Philiarchus *de officio ſacerdotis* 1. *part.lib.*
3.*cap.*7. Toletus *in ſumma lib.*1.*cap.* 9.*verſi.hoc tamen
in loco*,in editione Romana. & Suarez *ſupra numero
decimo.*
Quinimo ex ſtylo , & benigna interpretatione
582 non incurritur excommunicatio † donec declarato-
ria ſit data per iudicem,& penſionarius ea vtatur in-
timando illam aduerſario ſeu Parocho, aut ponen-
do cedulones , vt etiam ſeruatur in aliis declara-
toriis , tam auditoris cameræ , quam aliorum iudi-
cum. Enriquez *in ſumma libro* 13.*cap.*19.§.2.& Suarez
*d.num.*10.vbi ait quod illa voluntas partis non ſatis
eſt, vt ſit priuata,ſed per ſententiam cameræ debet
eſſe intimata debitori, vt excommunicationem in-
currat, vt ſignificat Caſſadorus ſupra ex eodem vſu,
& ſtylo curiæ,& quod rationabile eſt, vt hæc volun-
tas creditoris intimetur debitori iuridice, & ſolem-
ni notificatione,atque adeo per eiuſdem iudicis ſen-
tentiam,quod eſt aduertendum ad ea,quæ tradit ipſe
Suarez *diſputat.*4.*ſect.*11.& ita videmus in praxi, &
quod ſententia excommunicationis de qua in literis
penſionis indigeat declaratione iudicis,tradit Bucca.
*ſup.cap.*25.
583 Vltimo aduerte executorem non poſſe † ponere
ſequeſtrum ſuper fructibus beneficij penſione gra-
uati cum ſequeſtratio ſit iure regulariter prohibita,
*l.*1.*Cod.de prohibita ſequeſtratione*,vt in vna Cæſarau-
guſtana fructuum ſeu penſionis coram D. Penna 4.
Nouembris 1594 in qua fuit reſolutum.*Quod ſeque-
ſtrum poſitum ſuper fructibus beneficij per iudicem exe-
cutorem literarum penſionis ad inſtantiam penſionarij e-
tiam ſub prætextu,quod beneficiatus ſit abſens,eſt iniu-
ſtum,& ideo legitima eſt appellatio ab eo,& tali decreto
interpoſita, & conſequenter omnia poſtea ſecuta, & ſen-
tentia lata in executionem literarum ſunt nulla, & at-
tentata nec intrat* capit.cum qui. de dolo,& contu-
macia in 6.& *ideo ſententia auditoris cameræ,quæ il-
lam reuocat,tanquam nullam,& ſpoliatiuam,& ſic mã-
dat fructus, & omnia ſublata reſtitui cum damnis , &
intereſſe,&c.eſt iuſta.*
584 Poſt ſententiam tamen, pro illius † faciliori exe-
cutione,bene poſſet executor ponere ſequeſtrum in
bonis debitoris , & facere de illis ſolui. Quamuis
Flores,*d.q.*12.*n.*25 dicat cum Camillo Cautio de pē-
ſione Epiſcopali *à numero* 27. quod ſubexecutor, ex
clauſula, *cæterum*, non poteſt procedere executiue
contra bona debētis penſionem, quia hoc ſibi com-
miſſum non eſt,ſed ſolum poteſt publicare cenſuras
fulminatas à Papa, ſeu ab executore in proceſſu ful-
minato in caſu non ſolutionis,& denuntiare debito-
rem excommunicatum,& præcipere aliis, vt eũ de-
nuntient, & euitent, alias excederet, & ab eo poſſet
appellari,&c.
585 Sed quicquid ipſi dicant , † executor abſolu-
te committit illi ſuas vices, pro executione pen-
ſionis.
586 Et ad denuntiationem,& publicationem excom-
municationis requiritur † præuia declaratoria illius,
ad Gigantem *q.*78.*n.*4. nec ex eo cauſa efficitur ap-
pellabilis,cum ſit executiua,quicquid dicat Camillus
cautius *ibi n.*28.
587 Nec huiuſmodi declaratoriæ,ſeu excommunica-
tioni obſtat † decretum Concilij *ſeſſione* 25.*de Refor.*
*c.*3.vt S. Congregatio Concilij declarauit his verb
*Quando literis Apoſtolicis datur facultas excommuni-
candi moroſum in ſolutione penſionis , non tenetur exe-
cutor in ferenda ſententia excommunicationis ſeruare
formam huius Decreti, nec huiuſmodi facultas cenſetur
data in ſubſidium.*
De proceſſu vero , & modo procedendi in poſ- 588
ſeſſorio † pro penſione, vide Saluſtium Tiberium
*dict.libr.*3.*capit* 3. & de regreſſu ob non ſolutionem
penſionis vide infra *quarta part.cap.*3.8. *modo à nu-
mero* 45.

CAP. VI.

De diuiſione beneficij,nempe quotuplex ſit; & an appellatione beneficij omnia comprehendun-tur.

SVMMARIA.

*VAriæ diuiſiones benef.remiſſiue,n.*1.*de diuiſio.nu.*2.
*ſecunda n.*3.
*Ad conſtituendam parochialem quæ debeant concurre-
re,n.*4.*& quæ ſit differentia inter Eccleſiam parochia-
lem,& Curatum,n.*5.*remiſſiue.*
*Cura animarum dupliciter ſumitur,num.*6.*beneficium
habens curam fori exterioris dicitur curatum,nume-
ro* 7.
*In dubio beneficium non cenſetur curatum, ſed ſimplex,
& qui dicit curatum debet probare,n.*8.
*Duplicia beneficia dicuntur Dignitates , perſonatus &
officia,num* 9.*& quid illa ſint,& in quo differant,nu-
mero* 10.
*Tertia diuiſio benef.n.*11.*beneficia cẽſentur ſæcularia,
niſi contrarium probetur,& quæ ſint n.*12.
*Regularia beneficia quæ ſunt,n.*13.
Quarta diuiſio benef.numero 14. *beneficia electiua quæ
ſint,nume.*15.*cum ſeqq. reſoluitur eſſe ea,quæ proui-
dentur per electionem à ſuperiori confirmandam, e-
tiamſi non ſeruentur forma capituli,quia propter,de
electione.*
*Capitulum,quia propter,dat formam electionibus illo-
rum prælatorum,per quorum mortem Eccleſia rema-
net viduata,& ſine paſtore, & qui poſſunt dici ſponſi,
nu.*19.*nec eſt ſeruanda forma, de qua ibi in electioni-
bus aliarum dignitatum,ſeu beneficiorum, nu.* 20.21.
& 22.
*Beneficia quæ prouidentur per electionem, quæ non egẽt
confirmatione ſuperioris, non ſunt electiua, ſed potius
collatiua,& dicuntur mixta,quia conferuntur eligen-
do,n.*23.*cum ſeqq.*
*Beneficia electiua adeo ſunt ſpeciali nota digna, vt non
veniant in mandatis de prouidendo, de electione non
facta mentione,etiamſi nullus modus exprimatur,ſed
ſimpliciter mandetur prouideri,n.* 27.*contrarium,nu.*
28.& 29.
Capitulum cum in illis. §.*illis*, & *Clement.*1.*eodem in
ſi.procedunt, vbi alij modi prouidendi exprimuntur,
num.*30.
*Verbum,prouiſio,& verbũ,diſpoſitio,late ſumpta,& ſic
in materia larga,& fauorabili, aut in materia legis,
comprehendunt omnem modum prouidendi,& ſic ele-
ctionem,n.*31.*& verbum collatio.ſeu conferre,eſt gene-
rale,& comprehendit alios modos,n.*32.
*In materia odioſa, & reſtringibili verbum, prouiſio,&
verbum,diſpoſitio,& à fortiori verbum collatio, non*

includunt electionem, num.33.& tunc quod ſint, numero 34.

Si apponeretur etiam in diſpoſitione reſtringibili ſolum verbum, diſpoſitio, poſſet dici omnem modum venire etiam dictionem, num.35.

Aliæ diuiſiones omittuntur, quas ponunt Doctores in princ. citati, num.36.

Appellatione, beneficij, large ſumpto vocabulo, ſeu in generali ſignificatione omnia comprehenduntur beneficia, n.37.& 39. non improprie ſed proprie, quia beneficium eſt genus, num.38.

Vicarius Epiſcopi, cui facultas conferendi beneficia data eſt, beneficia etiam Curata, & Dignitates conferre poteſt, num.40.

Indultum, ſeu facultas conferendi beneficia à Papa conceſſum, comprehendit omnia beneficia, etiam curata, & dignitates, n.41. quia eſt gratia fauorabilis, & ampliãda, cum eius effectus deriuetur in alium, n.42.& ex propria ſignificatione, n.43.

Reprobantur Rebuffus. Domin.& alij aliter tenentes, n 44.& 45.

Illa facultas non importat graue præiudicium ordinarij, n.46. nec præiudicium conſiderabile, quia non datur priuatiue, ſed accumulatiue, n.47.

Procurator conſtitutus ad acceptandum beneficia poterit etiam Curata, & Dignitates acceptare n.48.

In materia ſtricta, vt in literis ad beneficia, appellatione beneficij non veniunt omnia, nec Curata, & Dignitates, num.49. ex defectu intentionis concedentis, numero 50.

Neque etiam prebenda Canonicalis Eccleſiæ Cathedralis continetur, num.51. Etiamſi fiat mentio de Eccleſia Cathedrali, vel alias comprehendatur. Alias enim non venirent prabendæ, nec beneficia cathedrali, numero 52.

In materia reſtringibili, an appellatione quorumcumq; beneficiorum comprehendantur dignitates, & Canonicatus, n.53.

Sententia Decij, & intellectus, vel c.per illorum. de preben. n.54. & ſententia Staphilis, n.55.

Stylus curiæ videtur habere, quod prebenda ſaltim Cathedralis Eccleſiæ non contineatur, vt ſupra numero 56.

In literis conceſſis Motu proprio appellatione beneficij, an omnia veniant etiam Curata. n.57.

Diſpenſatio eſt ſtricta num.58.& ſtrictiſsime interpretanda, ita vt non valeat argumentum, de maiori ad minus nec extendatur, num.59.& ſic in diſpenſatione nomine beneficij non venit Curatum, nec Dignitas, nec Eccleſiæ Cathedralis prebenda, n.60.

Reprobatur contraria ſententia Gambari dicentis, quod diſpenſatus ad beneficium ſit diſpẽſatus etiam ad Curatum, n.61.

Diſpenſatio ſimplex ad beneficia non ſolum non comprehendit prebendas, ſed nec alia beneficia Cathedralis, n.62. reſolutio Rotæ, n.93.

In diſpenſatione Motu proprio conceſſa veniunt omnia beneficia, num. 64.& in diſpenſatione ad quæcunque beneficia, numero 65. non inueniret Epiſcopatus, numero 66.

Reprobatur ſententia Enriquez, num.67.68.& ſexageſimonono.

Irregularis, ſeu illegitimus diſpenſatus ad ordines, etiam ſacros, non cenſetur diſpenſatus ad beneficium, etiam ſimplex, n.70.71.& 72.

Poteſtas diſpenſandi conceſſa in fauorem illius, cui datur poteſtas, eſt fauorabilis, & large interpretanda. numero 73.

Vbi à iure profertur verbũ, beneficiũ, etiam in materia ſtricta, veniũt omnia beneficia, n.74. quia ex propria ſignificatione nomine, beneficij, intelliguntur omnia, num.75.

Appellatione, diœceſis, quando profertur à iure, comprehenditur etiam ciuitas, nu. 76. & etiam in mandato, num. 77. Secus in materia ſtricta diſpoſitionis hominis, num.78.

Reprobatur intellectus D. Mich. Coſtæ ad c. Rodulphus, de reſcript. n.79.& 80.

Si impetraretur reſcriptum, contra leg. oppidi de Trenalo Abulen. diœce.& alios eiuſdem diœceſ. per illam clauſulam generalem poſſent cõueniri alij etiam eiuſdem oppidi, num.81.

VArias beneficiorum diuiſiones ponunt †Rebuf- 1
fus in praxi, tit. quotuplex ſit beneficium, & duo-
bus ſequentibus, & in repetit. cap. 1. de conceſſion. præ-
bend. 4. præmiſſo. Corraſ. de beneficiis 1. part. cap. 5. Io.
Nicol. Gimon. in Enchiridion. benefic. tit. 1. cap. 3. 4. &
5. Duaren. de beneficiis, libro 2. c. 5. & 9. Pechius in Reg.
beneficium in 6. à num. 50. P. Greg. de benef. cap. 10.
Quintanaduennas Eccleſiaſticon. lib. 1. cap. 4. Marſilius
Columna de Eccleſiaſtic. redditib. cap. 11. cum ſequen-
tibus vſque ad 15. Rochus Veronen. de viſitatione ver.
beneficia Eccleſiaſtica, Zerola in praxi Epiſcopali, 1.
part. verb. beneficium, §. 1. Zechus de repet. Eccleſiaſti-
ca, tit. de beneficiatis, num. 2. & de beneficiis & penſio-
nib. cap. 1. numero 10. Emanuel. Rodriguez quæſtionum
regularium, 1. tomo quæſt. 34. arti. 1. & Toletus in ſum-
ma lib. 5. cap. 76. & enumerant beneficia. Selua de be-
nef. 1. part. quæſt. 2. à num. 26. & Hoieda de incompati-
bilitate benef. in præfatione à num 6. & Pacianus de pro-
bat. lib. 2. ex cap. 27. & poſt hæc Gonçalez ad regul.
menſium, gloſſ. 7. numero 39.

Et primo diuiditur †beneficium in maiora & mi- 2
nora, maiora ſunt Papatus, Epiſcopatus, ſeu Archie-
piſcopatus, & Abbatię, reliqua inferiora ſunt mino-
ra.

Secunda diuiſio eſt, †quod alia ſunt curata, ſeu du- 3
plicia, alia ſimplicia. Curata ſunt beneficia curã ani-
marum habentia, ſeu parrochiam extrauagant. exe-
crabilis verſicul. quantum de prebendis, Corraſ. dict.
cap. 5. numero 1. cum aliis, ad cõſtituendam autem Ec-
cleſiam parrochialem, †quæ debeant concurrere,
tradunt poſt alios Staphil. de literis gratiæ, titul. de 4
qualitate & ſtatu benefic. §. circa ſecundum. à num. 1.
Sarnen. in reg. de idiomate, q. 11. Rebuffus in concor-
datis, tit. de collatio. §. ſtatuimus, 2. verb. Parrochiales
Eccleſiæ, Cuchus in inſtitution. maioribus libro 2. titu-
lo 15. Hoieda de incompatibilitate, cap. 13. à num. 2.
Maſcardus de probatio 1. concluſione 469. Quintanad-
uennas Eccleſiaſticor. libro 4. numero 68. Zerola in d.
praxi, verb. Parrochia. §. 1. & Zechus de rep. Eccleſia-
ſtica. capit. 28. de Parrocho nuumer. 2. & bona deciſio
Rotæ 52. part. 2. diuerſorum, & poſt hæc latiſſime
Gonçalez ad reg. de menſib. gloſſ. 6. ex nu. 34. qui plu-
ra cumulat.

Vbi etiam ponunt differentiam inter Eccleſiam
Parrochialem, & † Curatam, ſeu beneficium Cura- 5
tum, & quod Cura animarum dupliciter ſumitur,
ſtricte, ſeu proprie, quæ †pertinet ad forũ interius, 6
& eſt poteſtas ligandi, & ſoluendi in foro pœniten-
tiali, & large, ſeu improprie, quæ pertinet ad forum
exterius, & eſt poteſtas fori contentioſi, ſiue iudi-
cialis, circa correctionem morum, & ſic beneficium
habens talem iuriſdictionem ſpiritualem dicitur
beneficium Curatum, vt in † cap. dudum, 2. de elect.

vbi

vbi Doct. & in dict. extrauagant. verſic. quantum, &
ibi gloſſa, Decius in cap. ad aures de reſcript. à nume-
ro 16. Capra, reg. 9. num. 12. Mandoſ. conſil. 20. numero
5. & ſeq. Ferretus conſ. 255. numero 11. Burſatus conſil.
352. numero 2. lib. 4. & Nauarrus conſil. 4. de ætate, &
qualitate, & conſ. 15. de prebend. nu. 2. & 3. Pacian. d.
lib. 2. c. 32.

8 Et in dubio beneficium non cenſetur †Curatum,
ſed ſimplex, nam de iure nullum beneficium habet
Curam, niſi habeat populum, vel clerum, & ideo aſ-
ſerenti beneficio Curam non imminere non incũ-
bit probatio huius negatiuæ, ſed qui dicit Curatum,
debet probare: ita Bellamera deciſ. 673. Staphil. d. tit.
de ſtatu beneficiorum, §. 1. numero primo. Rebuffus in
praxi, tit. ſeculare beneficium quotuplex numer. vnde-
cimo. Menoch. de arbitrar. lib. 2. caſu 201. num. 62. &
75. Hoieda num. 2. & Burſatus nu. 3. vbi ſupra. Pacian.
dict. cap. 32. ad fin. Rochus Veronen. de viſitatione,
verb. ſine Cura. Rota deciſ. 17. num. 1. part. 1. diuerſo-
rum, & fuit dictum in cauſa Legionen. præſtimonio-
rum 1592. & in Abulen. beneficij de Monbeltran 30.
Octobris 1595. & 26. Iunij 1596. de quibus infra 3.
part. cap. 2. num. 7. & in aliis pluribus cauſis, & tradit
Gonçalez ſupra num. 91. qui ait fuiſſe etiam reſolu-
tum in vna Pampilon. Prioratus 21. Iun. 1599. Corã
9 D. Pamphilio. Duplicia etiam † beneficia dicuntur
dignitates, perſonatus, & officia. Gambarus de officio
legati, libro 5. rubric. an legatus poſsit plura beneficia vni
conferre, numero 2. & Burſatus conſilio 252. numero 1. li-
bro 4.

10 Et quid illa ſint, † & in quo differant, vide Abba-
tem, n. 21. & alios in c. de multa. de prebend, Selua in d.
q. 2. 7. beneficio, à n. 36. Corraſ. 4. par. c. 3. à num. 2. Cu-
chum. d. lib. 2. ti. 1. à n. 16. Hoiedam ſupra c. 7. nu. 1. &
2. & alios ſupra relatos, n. 1. maxime Pacianum d. cap.
27. vbi late.

11 Tertia diuiſio eſt, † quod beneficia alia ſunt ſæ-
cularia, alia regularia: ſæcularia ſunt, quæ clerici ſæ-
12 cularibus † conferre & aſſignare debent, qualia cen-
ſenda ſunt omnia, niſi contrarium probetur. Rota,
deciſ. 2. de prebendis, alias 32. in nouis. Milis in reperto-
rio, verb. beneficium verſi. 23. Staphil. de literis gratiæ, t.
de forma expectatiuarum in decima forma, num. 10. Re-
buffus dict. tit. quotuplex ſit beneficium, nume. 30. Cor-
raſ. d. ca. 5. num. 5. Duarenus d. lib. 2. c. 9. Pechius d. reg.
beneficium, num. 5. Hoieda in d. præfatione. numero 6.
Maſcardus de probatio. concl. 172. Nauarrus conſilio 3.
de prebendis. Zauallos in ſuis communibus contra com-
munes, quæſtion. 282. numer. 11. Zerola in d. praxi, 2. par.
verb. beneficium. §. 12. & 19. & fuit dictum in vna
Segobien. præſtimonij 16. Iunij 1586. Coram D.
Mantica, nempe quod beneficium in dubio præſu-
mitur ſęculare, &c. Et nouiſſime in vna Pampilonen.
Prioratus 21. Iunij 1599. Coram D. Pamphilio, vt per
Gonçalez dict. gloſſ. 7. numero 2. quid etiam docet ibi,
& gloſſ. 8. numero 9. & poſt hæc tradit Leonar. Leſ-
ſius de iuſt. & iure, libro 2. capite 34. numero 8. Licet
contra teneat Pacianus dicto libro 2. capite 31. à nume-
ro 8.

13 Regularia ſunt, †quæ per regulares, ſeu religioſos
regi debent, c. cum de beneficio. de prebend. in 6. cum
aliis, vt Abbatia Prioratus, ſeu Canonicatus regula-
ris: & alia, quæ ponit, & enumerat Rebuffus in praxi.
tit. beneficia regularia multiplicia, de qua videnda ſunt
dicta infra 7. part. c. 10.

14 Quarta diuiſio eſt, † quod beneficia alia ſunt col-
latiua, quæ collatione, aut alio, quam electionis mo-
do obtinentur; alia electiua, quæ prouidentur per e-
lectionẽ à Superiore confirmandam, maxime quan-
do in electione ſeruatur forma c. quia propter. de ele-
ctione. Rota deciſ. 1. de electione in antiquis, gloſſa in 15
Clement. quia contingit. §. vt autem verbo. electionem, de
religioſ. dom. quam ibi ſequitur Cardin. & in Clemen-
tina 1. de prebend. quæſt. 4. Francus in cap. cum in illis.
§. 1. num. 3. de prebend. in 6. Felin. in cap. in noſtra. de
reſcription. Coro. 31. & in c. cum Bertholdus, de re iudica-
ta, num. 4. gloſſa, regulæ de triennali, Selua 3. parte q. 1.
num. 4. Rebuffus in concordatis, tit. de regia nominatio-
ne, §. Monaſteriis, verb. electiuis, & in praxi, tit. de ele-
ction. & Corraſ. d. c. 5. n. 8. & Gonçalez, gloſſ. 10. numer.
11. Quamuis idem Corraſ. 2. p. c. 1. num. 12. cum † Coſ- 16
ma in pragmatica ſanctione, tit. de electione c. ſicut. §. &
cum humana, & c. licet, §. ſtatuit. velit ea tantum eſſe
electiua, in quibus proceditur ad electionem, ſecun-
dum formam dict. cap. quia propter, & idem tenet Sta-
phil. ti. de modo & forma impetrandi. §. de qualitate di-
gnitatum à numero 1. & Fran. Marcus deciſion. 1362. nu-
mero 3. & 1363. parte 1. & deciſione 90. parte ſe-
cunda.

Ad quod facit, † quod ait d. deciſion. 1. de election. 17
audiuiſſe, quod Innocentius 7. declarauit ſemel in
Camera, quod volebat id beneficium eſſe, & dici e-
lectiuum, in cuius electione ſeruatur forma dict. cap.
quia propter, vel per cuius vacationem Eccleſia red-
ditur viduata Prælato, & refert Felin. d. cor. 32. Cor-
raſ. dict. cap. 5. num. 9. & Gambarus de officio legati, li-
bro 3. numero 84. ſed de iſta declaratione non con-
ſtat.

Nec obſtat textus in d. cap. quia propter, † qui dat 18
formam electioni, qua non ſeruata, non dicitur
proprie electio celebrata, quia forma dat eſſe rei, vt
ait Staphil. ſupra num. 3. Reſpondetur enim, quod il-
le textus dat formam † electionibus illorum Præla- 19
torum, per quorum mortem Eccleſia remanet vi-
duata, & ſine paſtore nempe Epiſcoporum, Abba-
tum, & Prælatorum Eccleſiarum Collegiatarum, qui
habent in eis generalem iuriſdictionem, ratione cu-
ius poſſunt appellari ſponſi, vt colligitur ex textu,
ibi, Eccleſiæ iudicate, & ex gloſſ. ibi, & communi. cõ-
tra Hoſtienſ. tradit Abbas ibidem à num. 70. Coſ-
mas dict. tit. de electione cap. 1. & cum humanæ verba
Prælato. Probus ad Monachum in cap. 2. de preben. in
6. n. 41. Rebuffus conſi. 89. Corraſ. 4. part. cap. 3. nu. 27.
Mendagotus de electione nouorum Epiſcoporum, ca. 21.
& ibi Boer. in additio. P. de Bayſio, in directorio ele-
ctionum, 3. part. c. 39. Cuchus in inſtitution. maior. lib. 4.
titul. 1. numer. 280. Caputaquen. deciſione 295. numero
3. parte 1. & Syluefter in ſumma, verbo electio, 2. quæ-
ſtione 1.

Vnde in electionibus aliarum Dignitatum, † ſeu 20
beneficiorum, non eſt neceſſario ſeruanda aliqua
forma illarum, de quibus ibi, ſed ſufficient ſingula-
res conſenſus capitularium, dummodo præſtentur
collegialiter in ipſo capitulo, & ſolus maioris partis
conſenſus & electus ſimpliciter à maiori parte
habebit ius ad dignitatem, ſeu beneficium, vt ibi do-
cet Abbas, numer. 9. & Coſmas. Corraſ. d. cap. 3. num.
10. & 28. Mandagotus, & ibi Boer. P. de Bayſio, Cu- 21
chus, & Syluefter, vbi proxime; niſi ſecus † de con-
ſuetudine obtineret, quæ cum non ſit iuri contraria
eſt inuiolabiliter obſeruãd. Mandagotus, Boer. & P.
de Bayſio, ibi.

Quamuis Oldradus conſi. 146. † teneat in electio- 22
nibus Dignitatum Eccleſiæ Cathedralis debere ſer-
uari de iure formam, d. cap. quia propter, de quo vide
d. 5. part. c. 4. n. 22.

23 Beneficia autem,† quæ prouidentur per electio-
nem,quæ non eget confirmatione Superioris, non
ſunt electiua,ſed potius collatiua,& illa electio dici-
tur prouiſio,gloſſa Cardinalis,Francus, Felin. Gloſ-
ſator,Selua,& Corraſ.citati ſupra numero 15.& Coſ-
mas d. verbo Prælato. ad finem. & Quintanaduennas
libro 1.cap.7.num.2. in quibus eligentes,conferunt
24 eligendo: & è contra, † & ſic dicuntur mixta, vt
per Rebuffum in proœmio concordatarum, §.1. verb.
mixta in praxi,tit.de electione,num.4.Corraſ.d.cap.5.
25 num.9.& Duarenus lib.5.c.1. Quamuis P.† de Bay-
ſio 1.part.cap.2.num.10.cum Oldrad.d. conſ.146. di-
cat, quod ſi Canonici eligunt in plena forma ele-
ctionis,eſto,quod eorum electio non confirmetur,
tamen ratione formæ in electione ſeruatæ, dicitur,
beneficium electiuum. Et ſequitur cum additamen-
to,Pacianus.d.lib.2.c.30.à num.
26 Vnde Rota,† in vna Vercellen. Canonicatus, 4.
Maij 1598. Coram D. Corduba, de qua fuit infra 7.
part.c.1.n.37.ait,quod electio capituli ad Canonica-
tum,habet vim collationis, cum nulla indigeat con-
firmatione.
27 Et beneficia electiua adeo ſunt† ſpeciali nota di-
gna,vt non veniant in mandatis de prouidendo, niſi
de electione facta fuerit ſpecialis mentio, etiamſi
nullus modus exprimatur, ſed ſimpliciter mandetur
prouideri de beneficio vacaturo,vt ex cap.cum in il-
lis §.illis.de præbend.in 6.& Clem.1.eodem in fine, ibi
nullam de electione fecerimus mentionem, tenent De-
cius in c.1.de electione n.4. cuius opinio placet Addi-
tionatori,ibi litera C.Corraſius d. cap 5.num.8 Gam-
barus de officio legati, lib.3 num.114.& videtur etiam
placere Franco in d.§.illis,num.2 verſ.cogita. & Go-
mezio in regul.de annali.q.11.& tenet, Pariſ. conſ.31.
part.4.num.21. vbi ait, quod Papa ſimpliciter con-
ceſſiſſet Archidiaconatum, de quo ibi tamen in tali
gratia non veniret,quando eſſet electiuum, niſi ex-
preſſa fuiſſet mētio facta de electiuo,per d.§.illis. &
d.Clement.1.& Duaren.d.lib.5.cap.1.ad fin. Sed con-
28 trarium tenet gloſſa,verbo, † quamuis in d. Clem.1.
verſ.fin.quam ibi ſequuntur Imola,Abbas,& Card.
quæſt.5.idem conſ.103.Archidiaconus Ioan. Andreas,
Domin.n.8.& Francus n.2.in d.§.illis.Felin.in d.c.in
noſtra Cor.32 n.5.Et nota,quod & in c.ſedis.eo.tit.ſub
num.30.Staphil.tit.de modo & forma impetrandi.§. de
qualitate dignitatum, num.11.Selua 3. part. quæſt.11.
num.29.16.qualitate,Eneas de Falcon.de præſeruatio.
quæſt.3. num. 21. & Rota deciſ. 11. de præbendu. alias
169.in nouiſſ.qui docent, quod vbi ſimpliciter man-
datur prouideri de dignitate,vel prima,quæ vacaue-
rit,vel quam duxerit acceptandam,non expreſſo ali-
quo penſionis modo,includitur dignitas electiua, &
quando ſimpliciter mandatur prouideri de benefi-
cio,venit beneficium electiuum, & hæc videtur cō-
29 munis opinio.& inquit Cardinalis,d.q.5.† non eſſe
verum,quod modus electionis indigeat ſpeciali no-
ta,& in d.conſ.ait,quod non diſponitur in iure quod
modus electionis, non comprehendatur, niſi fuerit
expreſſus &c.Sequitur Felin.in dict.capit.ſedes,& eā-
dem ſententiam clare tenet Rebuffus de pacificis poſ-
ſeſſ.numer.31.alias 57.& videtur tenere Gonçalez gl.
19.n.8.
30 Et dicta gloſſa,& Dd.† citati intelligunt textum
in d.§.illis,& in d.Clem.1.verſ.fin. vbi alij modi pro-
uidendi exprimuntur,vt,quia mandantur prouideri,
de dignitate ſeu beneficio expectante ad collatio-
nem, prouiſionem,præſentationem,vel quamuis di-
ſpoſitionem quorumcunque. Tunc enim non inclu-
ditur electio.& hic eſt communis intellectus, vt te-
ſtatur Francus in d.illis.in d.§.illis. in principio.
Nam licet verbum,prouiſio,† & verbum diſpoſitio 31
late ſumpta,& ſic in materia larga,& fauorabili, aut
in materia legis, comprehendant omnem modum
prouidendi,& ſic electionem,ex gloſſa & in Clem.fi.
verb.prouiſioni,de election.& in Clement.1.verbo diſpo-
ſitionem,de ſupplenda negligentia Prælatorum. Domi.
in d.§.illis.num.6.& 7.Staphil.tit.de modis prouiſiuis,
n.14 Selua 3.part.q.1.n.17 Rebuffus in concordatis tit.
de collatio.§. præfatique ordinarij, verb. prouiſionem.
Corraſ.4.part.c.1.n.1.Lambert.de iurepatron.1.part.
2.lib.q.1.art.12.n.1.2.& 29.Pechius d.reg. beneficium,
n.17.Mandoſ.reg.13.q.2.n.2.& reg.32.q.4.n.3.4. & 5.
Rota dec.791.n.6.part.1. diuerſorum,vbi etiam quod
comprehēdunt Cōmendam, & in vna Seguntina in-
dulti,7.Iunij 1594.corā illuſtriſſimo Argonio Gon-
çalez gl.17. & 20.
Sed,& verbum,collatio,ſeu conferre, † eſt genera- 32
le,& alios modos comprehendit,tit.vt Eccleſiaſtica
beneficia,ſine diminutione conferantur. Rebuffus
in praxi,tit.de diſpenſatione,ratione ætatis, verb. con-
ferantur,& deuolut.num.70.Mandoſ.d.quæſt.4.n.2,
& fuit dictum in vna Callagurritana de Zalduende.
9 Decembris 1588. coram D. Seraphino, nempe,
quod verbum,conferre, de quo in diſpenſatione ſu-
per illegitimitate,comprehendit omnes titulos,&c.
in Gerunden.permutationi,17.Maij 1593. coram D.
Lita,infra adducta.vltima part. cap.2.nume.277. Ta-
men in materia odioſa,† & reſtringibili,vt eſt man- 33
datum de prouidendo,tamquam ambitioſum, ver-
bum, prouiſio, & verbum, diſpoſitio, & à fortiori
verbum,collatio,non includunt electionem,vt in d.§.
illis,& ſeq.& d.Clement.1. verſ.fin. Dominican. &
Francus,num.6.& 7.in d.§.illis, Abbas in d.Clement.
fin.de electione,num.1.Cardinal.dict.Clement.1.de ſup-
plenda negligentia Prælatorum,num.2.Felin.d.cor.32.
num 28. Coſmas in pragmatica ſanctione,tit.de reſer-
uatio.verbo,diſpoſitionem,Rebuffus d.§.præfatique or-
dinarij,verbo,prouiſionem,& verbo,diſpoſitionem.Selua
d.num 17.Pariſ.144 num.14.quarta pars.& Mandoſ.
regul.2 quod verbum,collatio,comprehendi omnem
modum,per quem prouidetur de beneficio, quando
profertur à lege: ſecus vero, quando ponitur
in reſcriptis, & impetrationibus, tradit Caputa-
quenſ.deciſion.trigeſimaſexta, part. tertia, & Gon-
çalez gloſſ.16.à n.9.Et tunc verbum, prouiſio. † idem 34
eſt,quod collatio ſtricte, cum ſint ſinonyma, & ver-
bum,diſpoſitio ſumitur pro ordinatione, id eſt inſti-
tutione Ioan.Andreas Domin.d.num.7.& Francus
dict.num 6 & ſeptimo. in d.§. illis, & Coſmas ſupra,
& de verbo. ordinare, vide Gonçalez gl. vigeſima à
num 5.
Placet tamen mihi, † quod docet Cardinalis,d.n. 35
2.quod ſi apponeretur etiam in diſpoſitione reſtrin-
gibili ſolum verbum, diſpoſitio, poſſet dici omnem
modum venire, etiam electionem, quod etiam te-
net Lamber.dict.numer.29 & eſt de mente Rebuffi,
dict.verbo diſpoſitionem, verſ.item illa enumeratio ſpe-
cierum.
Non eſt opus hic proſequi alias † diuiſiones bene- 36
ficij, quas ponunt Dd.in principio citati, quia non
multum conducunt, præſertim ad praxim, & prædi-
ctæ ſunt præcipuæ.
Sed oportet animaduertere, quod appellatione 37
beneficij,large ſumpto vocabulo, ſeu in generali ſi-
gnificatione omnia comprehenduntur beneficia,
tam maiora,quam minora,tam curata,quam ſimpli-
cia

cia,dignitates,& præbendæ, & tam regularia, quam
ſecularia,&c.Gloſſa in reg.beneficium,& in cap.ſi gra-
tioſe,verbo beneficia,de reſcript. & cap.1. verbo benefi-
cia,de rerum permutat.in 6.& in Clemen.auditor.verb.
benefic.de reſcrip. & in Clemen.1.verbo beneficiali. de
cauſa poſſeſſionis,Francus in d.reg.beneficium, numero
1.& additio.2. Dini.ibidem, Abbas in capit.poſtulaſti,
numer.2.Felin.4.& Decius 12.de reſcript.idem De-
cius in rub.de reſcript.num.33. Selua 1.part.quæſtion.3.
Rebuffus in praxi,titul.quod ſit beneficium, nume.10.
& titul.de vnio.numer.3.& in reg.cancellariæ,de vnio.
gloſſ.2.& in tract.de nominatio. quæſt.9.numer.5.& 6.
Corraſ.1.part.cap.5.numer.3. Mandoſ.ad Lapum,al-
legatione 84 litera Z. & litera A. Medices de diffini-
tio.2.part.cap.16.numer.5.Ferretus,conſil.220.numero
10.& D.Sahagum, in c.fin.de ſequeſtrat. poſſeſſionum,
num.20.
38 Idque non improprie,† ſed proprie, quia benefi-
cium eſt genus,cap.tua de verbor.ſignifi.cap.ſi tibi con-
ceſſ.de præbend.in 6.Rebuffus,d.num.10. & num.5.&
6.& ita omnes ſpecies proprie comprehendit,vt re-
cte aduertit Decius,d.n.12. & idem tenet Innocent.
in c.fin.n.1.de præbend.Francus in d.cap.cum in illis,n.
5.eodem tit.in 6.Staphil.d.tit.de modo, & forma impe-
trandi,§.1.n.2.
39 Et ſic,quod gloſſæ, † & Dd.citati dicunt appella-
tione beneficij,omnia beneficia comprehendi,large
ſumpto vocabulo, ſeu largo modo accipiendum eſt,
id eſt, in generali ſignificatione non improprie. P.
Greg.de benef.c.6.n.4.
40 Vnde Vicarius Epiſcopi, cui facultas conferendi
† beneficia data eſt, beneficia etiam curata, & Di-
gnitates conferre poterit, Rota deciſion.7.de officio
Vicarij, alias 437.in antiquis, & 2 eodem tit.in anti-
quioribus.Domin.in fine,& Francus n.3.in cap.fina.de
officio Vicarij in 6.Felin.in cap.cauſamque,num.14.&
in cap.poſtulaſti,num.11.de reſcript.Lapus d.allegatione
84.vbi Mandoſ.Staphil.d.tit.de modo & forma impe-
trandi.§.circa tertium nu.3.Rebuffus in praxi,tit.quid
ſit beneficium,n.11.& in forma Vicariatus, n.111.& 117.
& in reg.13 Cancellariæ,verbo, aut Vicarios perpetuos,
verſicul.poterit etiam Vicarius, & dict.quæſtion.9.de
nominationibus,num.5.Corraſ.d.cap.5.numer.3. & 2.
part.cap.8.num.4.Cuchus in inſtitutio.maioribus, lib.
2.tit.8.num.91. & Sbrotius de Vicario Epiſcopi, libro
2.quæſt.81.& ſeq. & poſt hæc Gonçalez, gloſſa 6.nu-
mero 25.
41 Vnde etiam indultum,† ſeu facultas conferendi
beneficia alicui à Papa conceſſum comprehendit o-
mnia beneficia,etiam Curata,& Dignitates,c.dudum
de præbend.in 6.& ibi gloſſa,verbo beneficia,& poſt a-
lios Francus,num.13.& 14.in d.cap.cum ea illis numer.
5.Staphil.d.§.1.nu.2.& 3.& d.§.circa tertium, num.3.
& communiter Dd.in d.cap.cum in illis, Gonçal.ſu-
pra numero 24. vt per Decium in d.rubrica de reſcr.
num.36.& Rebuffum in concordatis, in forma mandati
42 Apoſtolici, verbo,cum Curatum † propter gratiā Prin-
cipis, quæ tali caſu eſt fauorabilis, & amplianda,ex
quo in ea ceſſat ambitio,cum eius effectus deriuetur
in alium,vt aiunt Dd.citati,& Creſcen.deciſ.1.de pri-
uilegiis ad finem, & tritum eſt,vt inquit Cæſar de
Graffiis,deciſ.112.n.7. in materia fauorabili appella-
tione beneficiorum venire Canonicatus, Probus ad
Monachum,in c.ſi propter de reſcript.in 6.nu.1. Tum
43 etiam † quia de propria ſignificatione, appellatione
beneficij veniunt etiam Curata, vt dictum eſt nume-
ro 37.
44 Quamuis contrarium teneat Rebuffus in † d.for-
ma Vicariatus, n.113.& 114.dicens,quod iſtud indul-
tum,ſeu facultas reſtringi debet,propter præiudiciū
ordinarij,quod etiam ait Creſcen.loquendo in facul-
tate Nuntij d.deciſ.1.n.1.cum Socino conſ.160. vol.2.
& ſequitur Anaſt.Germon.de indultis Cardinalium,
§.ac irritum,à n.31.dicens, quod facultas Nuntij non
comprehendit dignitates, niſi ſit dictio & alia quæ-
cumque,ex d.deciſ.Creſcen.ſub n.30.
Et quamuis Domin.in dict.cap.† dudum,numero 45
14.quem ſequitur Felin.in d.cap.poſtulaſti, numer. 11,
diſtinguat,dicens, quod iſtud indultum, ſeu facultas,
intelligitur etiam de Curatis, interpretando late,
quando nemini præiudicat, niſi concedenti, puta
in reſeruatis, ſecus, ſi præiudicat tertio, ſcilicet or-
dinario.
Sed,vt Francus,vbi ſupra,ait,hic non agitur † de 46
graui præiudicio Ordinarij, cum neceſſario debeat
conferre,vt notatur in c.relatum de præbend.
Præterea conſidero,per illam facultatem † nō fieri 47
Ordinario præiudicium conſiderabile, quia per illā
non tollitur ei poteſtas conferendi, ſicut antea, quia
datur accumulatiue non priuatiue adnotata in c.pa-
ſtoralis,de officio ordinarij.
Similiter etiam procurator conſtitutus ad acce- 48
ptandum beneficiū,poterit etiam Curata,& dignita-
tes acceptare,Domin.in d.c.fin.in fine de officio Vica-
rij in 6.& ibidem Francus,nu.3.Felin.in d.c.poſtulaſti,
n.11.ad finem.Staphil.d.§.1.n.5.Selua 3.part.q.55.n.2.
Rebuffus d.forma Vicariatus,n.112.& 118.& d.q.9.n.
6.Corraſ.d.c.5.n.4.& Sbrotius d.lib.2.q.81.n.3.& q.
82.nu.2.
In materia tamen † ſtricta appellatione, beneficij, 49
non veniunt omnia beneficia,vt in literis ad benefi-
cia ambitioſis conceſſis ad petitionem ſupplicantis
nomine beneficij nō intelliguntur Curata, & digni-
tates,c.fin.de præbend.cap.cum in illis,eod.tit.in 6.Bo-
nifacius in Clem.1.de ſequeſtratione in poſſeſſion. nume.
19.Abbas n.2.& Felin.4.in d.cap.poſtulaſti. Decius in
d.rub.de reſcript.n.35.Staphil.d.§.1.n.1.& d.§.circa 3.
num.1.Gigas de penſionib.q.28.n.9.Corraſ.d.c.5.n.4.
Fran.Marcus deciſ.525.part.1.& P.Gregor.d.c.6.num.
4.& alij.
Et hoc ex † defectu intentionis concedentis,vt in 50
illis iuribus dicitur, non vero quia de proprietate
ſermonis, & vi verbi non comprehendantur, vt re-
cte inquit Decius,in d.cap.poſtulaſti,n.13.Staphil.d.§.
1.n.1.& 2.& Quintanaduennas Eccleſiaſticon,lib.1.c.
13.n.14.
Neque etiam præbenda † Canonicalis Eccleſiæ 51
Cathedralis continentur, Archidiaconus in cap.alie-
nationes 12.quæſt.2.& in cap.cui non de Sacerdotali, de
præbend.in 6.Abbas in d.cap.fin.de præbend.numer.6.
& in d.c.poſtulaſti.numer.2. & ibi Felin.numer.4.& in
dict.cap.in noſtra cor.39. ad finem, & Corraſ. dict.nu-
mero 4.
Et in materia reſtringibili appellatione,† etiam 52
quorumcunque beneficiorum, non debere includi di-
gnitates, & Canonicatus, dicit Cæſar de Graffis de-
ciſ.113.n.4.quod tamen non videtur certum,propter
dictionem,quorumcunque,ex dictis infra, nu.65.& in
c.præcedenti à n.93.
Ex quibus id procedit † etiamſi fiat mentio de Ec- 53
cleſia Cathedrali,vel alias comprehendatur, alias e-
nim non venirent præbendæ, nec alia beneficia Ec-
cleſiæ Cathedralis,ex c.quamuis 12.reſponſo,de præbē-
dis in 6.Calder.conſ.31.de præbend.Staphil.d.§.circa 3.
n.6. de quo late Felin.d.cor. 39. Selua, 3 part.q.11.21.
qualitate,n.38,ad quem refert ſe.Flam.Pariſ.de reſign.

lib.10.q.2.n.25. & Fran. Marcus d.deciſ.525. qui ponunt declarationes,& fallentias.

54 Sed contrarium tenet Calder.ibi,& Decius † in d. cap.poſtulaſti.num.14.ex cap.pro illorum,de præbendis,
55 reprobans reſponſionem Abbatis d.nu.6. & Felin. d.n.4.Fallētia 2. &,aliorũ,quod ibi ideo illud ſit,quia dictum fuit de competēti beneficio,id enim, inquit, ſemper intelligitur, etiamſi mandetur ſimpliciter prouideri de beneficio.

56 Et hanc Decij ſententiam tenet † Staphil.d.§.circa 3.nu.5.verſ.2.poſſet, qui tamen n.6.videtur dicere, quod de ſtylo, & conſuetudine Curiæ, opinio Archidiaconi eſt verior,& tenenda,etiam in præbenda Eccleſiæ Collegiatæ. Et quidem ita videtur habere ſtylus,ſaltim quoad præbendam Eccleſiæ Cathedralis, propter præeminentiam, & maioritatem Canonicorum eius.

57 At ſi literæ concedantur † Motu proprio appellatione beneficij,omnia veniũt,etiam curata,licet de ciſ.non ſit facta ſpecialis mentio,Francus in d.c.cum illis,n.5. & Staphil.d.§.1.n.6. Ex quo tunc pleniſſima debet fieri interpretatio,c.ſi pluribus,de præben.in 6. Sed in Curatis contrarium eſt verius, ex d.ca.cum in illis,& tenet Rota deciſ.6.de præben.in nouis.Ab.in c. ad aures,n.5.de reſcript. Plat. deciſ.301.& 307.lib.1.& nouiſſime Gonçalez gl.6.n.10. quamuis in prouiſione ordinarij, id non placeat, conſtando de corpore beneficij, argum.Clem.2.de offic.ordin. non obſtante deciſ.Putei.

58 Similiter in diſpenſatione,quæ eſt ſtricta, c.1.§.fi. de filiis presbyter.in 6,vbi Francus,nu.4.Felin.in d.c. poſtulaſti,n.8.& in c.fin.de ſimonia,à n.4.Iaſon in l.fin. de conſtitut. Principum,à n.37. Corraſ.d.c.5.num.4.& Hoieda de incompatibilitate beneficiorum,2.part.c.vltimo à n.67.cum ſeq. Caputaquen.deciſ.303.part.2.& deciſ.100.part.5.Satyrus de cenſuris,lib.6.cap.11.à nu. 16.& alij infra citandi, & ſtrictiſſime interpretanda,
59 ita vt in ea non valeat argumentum,† de maiori ad minus,nec extendatur ad caſum habentem in ſe maiorem rationem, quam caſus conceſſus, Felin.ibi, & Iaſon,n.38. Ripa in c.ad aures de reſcript.à nume.37. Caputaquen.deciſ.8.& 274.part.1. & Mandoſ.de ſignatura gratiæ.titul.de diſpenſatio. verſ. in materia diſpenſationum.Thom.Sanchez de matrimonio,lib.8.di-
60 ſput.1. nomine beneficij † non venit Curatum nec dignitas, nec Eccleſiæ Cathedralis præbenda, Rota deciſ.2.de filiis Presbyteror.in nouis,cap.poſtulaſti,n.4. & 8.ad finem,& in d.c.in noſtra,cor.39.& in c.paſtoralis,n.11.de officio delegati,Iaſon §.n.4.Selua d.q.11.21. qualitate,n.38.Rebuffus in praxi,tit.quid ſit beneficiũ, n.15.& de diſpenſatione.ratio.ætatis verbo,etiam ſi Curam habeant animarum,& de diſpenſatione ſuper defectu natalium à nu.51.Corraſ.d.nu.4.Franc.Marcus,d. deciſ.525.n.17.part.1.Menoc.d.caſu 201.n.62.& Ferretus conſ.220.n.12.

Quamuis Gambarus de officio legati, lib.7.n.157. &
61 † mayoſus de irregularitate,lib.1.cap.9.n.2. teneant, quod diſpenſatus ad beneficium, ſit diſpenſatus et-
62 iam ad beneficium Curatum, † & diſpenſatio ſimplex ad beneficia,non ſolum non comprehendit præbendas,ſed nec alia beneficia Eccleſiæ Cathedralis, argumento,d.c.quamuis.Rota,Felin.Selua,ſupra Rebuffus, d.tit.de diſpenſatione ratione ætatis, verbo. in Cathedralibus.

62 Et ita in vna † Oxonien. portionis, 20.Iunij 1552. Coram D.Veſtano, fuit concluſum diſpenſationem, ſuper illegitimitate non ſuffragari,cum in ea non dicatur,
14 ad poſſit obtinere in Cathedrali, nam diſpenſatus ad obtinenda beneficia, non dicitur diſpenſatus in Cathedrali,Rota ſupra & notatur in d.cap.1. de filiis Preſbyterorum in 6.nec obſtare quod in mandato de diſpenſando, & diſpenſatione,dicatur, quod ſi primum ei non ſufficiat,tunc ſecundum obtinere poſſit,etiam in Cathedrali,quoniam fuit reſponſum,quod cum diſpenſatio ſit odioſa, & ſtricte interpretanda, his non dicitur diſpenſatus, vt primum in Cathedrali obtinere poſſit.argum.d.c.quamuis. Rota d.deciſ.1.de filiis Presbyterorum in antiquis, & quia incluſio vnius eſt excluſio alterius.l.cum prætor,ff.de iudic.&c.quæ deciſio habetur apud Cottam deciſ.221. & Caputaquenſ.272. part.1.

Limitantur tamen prædicta, vt non procedant,ſi diſpenſatio † fiat Motu proprio,Abbas in ca.cum in 64
cunctos.§.1.de electi0n.n.8.& Felin.d.c.poſtulaſti,n.13. limitatione 6.& faciunt d.ſupra n.5. & Thom.Sanchez ſup.n.5.

Vel ſi diſpenſatio † ſit ad quæcunque beneficia, 65
tunc enim,quia huiuſmodi diſpenſatio eſt exuberãs, venient omnia, Rota d.deciſ.2.& ibi additio Papa.n. 11.Felin.in d.cap.poſtulaſti, n.4.& 8.ad finem, & d.c. paſtoralis,num.11.Iaſon d.num.4.Creſcen.deciſ.1.nu. 5. de priuilegiis.Mandoſ.ſupra tit.de diſpenſatio.ſuper defectu natalium,verſ.limitant.Fran.Marcus d.nu.17. & Ferretus ſupra num 11.& 12. quamuis contradicat Rebuffus d.verbo, in Cathedralibus, & Gonçalez ſupra num.14.& conducit deciſ.Rotæ,in cauſa Burgen. Abbatiæ de anno 1586. infra adducta 7.part.cap.2. num.73.

Non tamen veniret Epiſcopatus, propter † ex- 66
cellentiam, & præeminentiam dignitatis, quæ eſt culmen dignitatum,& ſpeciali nota digna, Abbas in c.dilectus,de conceſſ.præbendæ, num.1.vbi docet,quod diſpenſatio ad dignitates non extenditur ad dignitatem Epiſcopalem,quod etiam docet in c.cum Vintonienſis,num.8.de electione,& alij ibi,& ſequitur Peregrinus de fideicommiſſis,art.23.number.8 & Hoieda ſup.n.77.

Et ex dictis conuincitur † doctrina Enriquez in 67
ſumma,lib.13.c.57.§.5. dicentis, quod diſpenſatus ad Curatum non eget noua diſpenſatione pro Epiſcopatu,& quod homicida, ſi per diſpenſationem legitimam fiat habilis ad omnes ordines ſacros, & illorum vſum, videtur factus habilis ad beneficium, etiam Curatum & Pontificale, & quod diſpenſatus ad omnes ordines, etiam Presbyteratus, poteſt conſecrari Epiſcopus, & quod ita dixerunt Salmaticenſes Theologi, & Iuriſperiti, & Datarius Papæ conſulti, ſequuntur Emanuel Rodriguez in ſumma 1.tom.cap. 179.numero 1.& Vega in ſumma,1.parte capite 36.caſu 13.

Et idem Enriquez lib.14.c.8.§.10.ait, † quod ille- 68
gitimus diſpēſatus ad Sacerdotium non manet inhabilis ad beneficium Curatum,& Epiſcopatum,& dignitates.

Quæ omnia ſunt falſa,† & ſine fundamento,& cō- 69
tra tenet Sayrus, dict.libro 6.capit.11. numero 27.& 28. quicquid dixerint Salmaticenſes Theologi, & Iuriſperiti, nam Datarium Papæ non credo id dixiſſe.

Et falſum etiam eſt † quod ait idem Sayrus, lib.7. 70
cap.14.num.22 quod irregularis diſpenſatus ad ordines cenſeatur diſpenſatus ad beneficia ſimplicia, quæ conuenire ſolent clerico,hoc vel illo ordine minori initiato,& quod illegitimus diſpenſatus ad ordines minores eo ipſo diſpenſatus cenſetur ad beneficia ſimplicia,conferri ſolita clericis minoribus ordini-

bus initiatis,& allegat Archidiaconum,in ca.Presbyterorum.56 diſtinct.Gloſſam in cap.fin. verb.ſedis, & ibi Panormitanum, nu.2.de filiis Presbyterorum, Mayolum de irregularitate li.1. c.8.num.8. qui non di-
71 cunt,& contrarium melius † tenuit ipſe Sayrus, lib. 6.c.11.num.21.vbi ait cum Abbate in cap.literas,numero 6.in fine, de filiis Presbyterorum, quod illegitimus diſpenſatus ad ordines,non propterea cenſetur diſpenſatus ad beneficium, quod etiam docent Re-
72 buffus,titul.de diſpenſatione † ſuper natalium,num.48. Lambert.de iure patronatus,1 part.2.lib.q.7. art.13.n. 15.Gambarus de officio legati, lib.7.rubr.1. num. 202. Pariſ.conſ.88.num.19.20.& 21.part.4.& Hoieda, ſupra num.79 Petrus Ledeſma in ſumma,de matrimonio,c.34.6 concluſ.Suarez 5.tomo,de cenſuris diſput.41. ſect.3.ad finem,& alij nempe,quod diſpenſatus ad ordines,etiam ſacros,non cenſetur diſpenſatus ad beneficium,quia ſunt diuerſa d.c.1.de filiis Presbyterorum in 6.& quia diſpenſatio non extenditur, vt dictum eſt,quicquid dicat Tho.Sanchez ſupra n.27.in diſpenſatio ad ſacros.

Quamuis autem diſpenſatio ſit ſtricta, poteſtas † tamen diſpenſandi non expreſſis perſonis,ſed conceſſa in fauorem illius cui datur poteſtas,eſt fauorabilis,& large interpretanda,Abbas,num.3.& 5.Anania.5.& 8.& Felin.à nu.7.in d.cap.fin.de ſimonia, per textum,ibi,idem Felin.in d.cap.poſtulaſti,num.11. limitat.4.& Ripa in d.c.ad aures,num.41. de reſcript.
74 Thom.Sanchez,lib.8.diſput.2.& 24.n.9.

Rurſus,vbi à iure præfertur † verbum,beneficium, tunc etiam in materia ſtricta veniunt omnia beneficia,etiam Curata, & dignitates,Gloſſæ ſupra citatæ, num.37.Dominicus in cap.ſi gratioſe.de reſcript.num. 19.Bonifacius in d.Clement.1.de ſequeſtratione poſſeſſionum,num.35.Felin.in d.cap.poſtulaſti,num.11,ad finē Sarnen.in regul.de annali,quæſt.18.& 19.Rebuffus de nominatio.q.9.num.5.& ſequitur P.Gregor.d.c.6.n. 4.dicens,quod ſi à lege nomen,beneficij,profertur, generaliter ad omnia intelligitur, niſi exceptio, vel ratio ſingularis beneficia diſtinguat,quicquid velit Doct.Sahagum,in d.c.fin.de ſequeſtratione poſſeſſionum,n.20.& 23 & conducit deciſ. Rotæ in cauſa Abulen.parochialis,22.Iun.1594. infra adducta 5.part.
75 cap.5.num.92.

Et eſt ratio,† quia,vt ſupradictum eſt,num.38. ex propria ſignificatione nomine,beneficij,intelligũtur omnia beneficia, etiam Curata, & dignitates,
76 &c.

Sicut etiam appellatione † diœceſis,quando profertur à iure,comprehenditur etiam ciuitas,Gloſſa 2. in cap.vnico. de rerum permutatione in 6.& ibi Dd.& Gambarus,num.106 Felin.in cap. Rodulphus de reſcript.num.8.& Mandoſ.reg.16. q.41.num.7.facit textus in cap.1.de officio Ordinarij,& in cap.cum Epiſcopus,eodem in 6.& in cap.cum nullum,de temporib.ordinationum in 6.& tradit poſt hæc Gonçalez gloſſa 43.numero 195.

Et ſecundum Ferretum,conſ.220.& 222. etiam in 77
mandato appellatione ,diœceſis, venit ciuitas cum Eccleſia Cathedrali,ad textum,in d.c.cum nullus,& in d.cap.cum Epiſcopus,& alias dicta ſupra,n.48.

Quamuis ſecus ſit † in materia ſtricta diſpoſitio- 78
nis hominis,vt in reſcriptis ad lites d.ca.Rodulphus, & in literis ad beneficia,d.cap.quamuis 1.de præbend. in 6.vt per Francum,num.5.in d.cap.varios,& ibi Gãbarum,num.105.& 107.& alios,& per Abbatem,nu. 3.& 5.& Felin. num.8. cum communi in d.c.Rodulphus,& alios,ibi.& Mandoſ.d.n.7 & Gonçalez ſupra num.194.& 196.

Et non placet mihi intellectus, † quem Doctor 79
Michael Coſta tenens,contra communem,in lectura Salmantina ſuæ Cathedræ veſpertinæ nouæ aſſignabat ad d.c.Rodulphus, nempe, quod in ſpecie illius,per illa verba reſcripti, & quoſdam alios Sagien. diœceſis,non veniunt homines ciuitatis,non quia reſcriptum ad lites ſit odioſum,& reſtringendum, ſed quia præceſſerat in eodem reſcripto mentio ciuitatis,per illa verba,contra Epiſcopum Sagien. & proinde in dictis verbis generalibus poſtea ſecutis nō potuit iterum includi ciuitas ad l.doli clauſula,ff.de ver. oblig.& l.ſanctio legum, ff.de pœnis, & reg.generi per ſpeciem derogatur.in 6.nam iſta ratio ſolum conuincebat, quod per clauſulam generalem † nō poſſit cō- 80
ueniri,alias Epiſcopus Sagien.de quo ſpecialis mētio præceſſerat,non tamen,quod non poſſent conueniri alij ciuitatis,cum de eis non eſſet facta ſpecialis mentio:& ibi mentio facta de ciuitate,& diœceſi eſt indirecte,& in obliquo:† præterea, ſi impetraretur 81
reſcriptum contra Petrum oppidi (verbi gratia) de Areualo Abulen.diœceſis,& alios eiuſdem diœceſis, per illam clauſulam generalem bene poſſent conueniri alij,non ſolum aliorum locorum Abulen. diœceſis:ſed etiam eiuſdem oppidi de Areualo, nam illa verba,eiuſdem diœceſis,non ponuntur ad excludendum d.oppidum,ſed ad includendum etiam alia loca eiuſdem diœceſis.